

Tidningen **Hemvärvnet**

NATIONELLA
SKYDDSSTYRKORNA

#2-2012

Herculesolyckan
Cold Response
Tema: Veteran

Riktigt pionjär

En ny specialpluton övar

Specialnummer till hela
Försvarsmakten

FÄLTKOCKAR SÖKES

8 KVM. 3 KOCKAR. 600 GÄSTER.

DE VIKTIGASTE PERSONERNA I FÄLT
HANTERAR OFTARE KÖTTSTYCKEN
ÄN SLUTSTYCKEN.

OPEN

Att vara fältkock är ingen picknick – det är tungt, varmt och intensivt. Men också roligt, utmanande och lärorikt. Som tack för din insats får du bland annat erfarenheter och vänner för resten av livet. Och så lär du dig såklart att laga slottssteck till 300 personer, göra upp eld i regn, hantera vapen, klättra i berg, bygga vindskydd...

Utmana dig själv – bli fältkock!

www.svenskalottakaren.se
[f www.facebook.com/svenskalottakaren](https://www.facebook.com/svenskalottakaren)

FAKTA OM HEMVÄRNET

Alla i hemvänet är med frivilligt. Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärens viktigaste uppgifter är att bevakा, skydda, ytövervaka samt stödja samhället vid fred, kris och krig.

Hemvänsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skydds-styrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med? Gå in på hemvaret.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GMU.

hemvaret.se

LEDARE / RIKSHEMVÄRNSCHEFEN

Alltid - Överallt

➤ Hemvänet med de nationella skyddsstyrkorna utgör nästan hälften av insatsorganisationens totala personalstyrka. Det är därför med stor glädje som vi med detta nummer av Tidningen Hemväret kan nå all personal i Försvarsmakten. Fortfarande upplever jag ibland att det finns uppfattningar om att hemvänsförbanden är kvar på samma nivå som förra årtusendet. Så är inte fallet och jag hoppas att du genom att läsa detta nummer får en uppfattning om vad som händer och kanske stimuleras till att vara med som instruktör eller på något annat sätt dela med dig av din kunskap och förmåga.

FÖRRA ÅRET GENOMFÖRDÉS bland annat 43 krigsförbandsövningar i bataljonsformat, 58 särskilda övningar förband med insatskompanierna, dessutom övade tjugotalet bataljonsstaber i lednings-träningsanläggningen i Enköping.

Årets övningsverksamhet har nu kommit i gång ordentligt, nästan varje vecka över ett hemvänsförband någonstans i landet. När nu de förändrade övnings-principerna har "satt sig" så innebär inte det att vi slår oss till ro, tvärtom. Efter det att vi nu har ramarna gäller det att fortsatt utveckla kvalitet och innehåll så att det svarar mot varje förbands behov.

FÖRSVARSPLANLÄGGNINGEN VISAR ATT hemvänsförbanden är starkt efterfrågade när det gäller skydd för främst våra marin- och flygstridskrafter. Där är min förhoppning att samövning, inledningsvis med kadrar med dessa basförband, kan komma i gång så fort som möjligt.

Krigsplanläggning och inte minst mobiliseringplanläggningen har kommit i gång på många förband. Detta är bra och ger nu en tydlig koppling till krigsuppgifterna. Jag bedömer dock inte att uppgifterna blir slutligt fastställda förrän de regionala staberna kommit igång med sitt arbete.

UNDER ÅRET KOMMER Försvarsmakten att genomföra en personell omstrukturering, vilket tillfälligt kan beröra hemvänsförbandens verksamhet. Från och med nästa år blir det förändrad bemanning hos våra utbildningsgrupper, en del blir flera, andra blir något färre. På vissa håll kommer detta att kräva att både hemvänsförbandet och den stödjande organisationen ska se ut.

AVSLUTNINGSVIS VILL JAG ge en eloge till alla de soldater som hjälpte till i samband med Herculesolyckan i Lapplandsfjällen och till det hemväns-

insatskompani från Västerbotten som med mycket gott resultat deltog i övningen Cold Response. ●

Roland Ekenberg
Rikshemvänschef

Att söka utan att finna

SVarje vecka försvinner någon i Sverige. För hemvärnets del innebär det nästan ett eftersök i veckan. Och då är det längt ifrån alla eftersök som vi deltar i. De flesta personer återfinns vid liv efter några timmar eller inom ett dygn. Ett tio-tal eftersökta återfanns i fjol döda, i vissa fall av hemvärnets personal.

HUR MAN HANTERAR DEN upplevelsen är individuellt, men när man frivilligt ställer upp på ett eftersök är det något man måste ta i beaktande. Hur kommer jag att reagera om vi hittar den försvunna död? Och hur tar vi hand om dem som varit med om detta efteråt? Försvarsmaktens veteranbegrepp inbegriper både veteraner från internationella och nationella insatser. Vem som kommer att behöva stöd vet man inte förrän efteråt. En händelse som för en person är en bagatell, kan någon annan bära med sig hela livet.

I HÖSTAS FÖRSVANN en fjällvandrar i Muddus nationalpark, några dagar senare hittades han av hemvärnssoldater, ihjälfrusen. Nu har polisen JO-anmälts av en anhörig som kritisar sökinsatsen, och vi skriver om det längre bak i tidningen. Men att den försvunna återfinns död kan trots allt vara en lättnad för de anhöriga.

Några av dem som försvinner återfinns aldrig, eller först efter flera år. För ett halvår sedan ställdes en 68-årig kvinna fram maten på bordet. Sedan dess har ingen sett henne, trots omfattande sökinsatser med både polis och hemvärn. "Jag vet ju att Greta är borta men ändå känns det som om hon finns kvar. Jag tror det kan bli så när man inte har ett riktigt avslut, inga bevis för att hon är död", säger hennes svärdotter till Blekinge Läns Tidning.

Både svärdottern och kvinnans son åker fortfarande ut till området där kvinnan försvann för att leta.

FÖR DE ANHÖRIGA är ovissheten svår att bärta. Särskilt om de känner att man inte gjort allt för att hitta den försvunna, med rätt eller orätt. Polisen gör i varje fall en indi-

viduell bedömning, i vissa fall innebär det att de använder hemvärnet. Hur ofta och om man gör det varierar dock över landet.

VAR, NÄR ELLER HUR vi behövs vet man aldrig. Vem skulle kunna förutsäga att ett norskt Herculesplan skulle störta i ett av Sveriges mest högalpina områden? Och att det skulle leda till en så omfattande och långvarig nationell insats av olika delar av Försvarsmakten?

NÄR DE REGIONALA staberna är fullt fungerande kommer det civil-militära samarbetet att bli en av deras viktigaste uppgifter. Och oavsett hur duktiga vi är på strid och bevakning så kommer stödet till samhället alltid att vara en av våra viktigaste uppgifter, i alla fall i allmänhetens ögon. Att rädda liv gör man inte bara med vapen i hand, utan även genom att söka och återfinna. ●

Therese Åkerstedt
Chefredaktör

Vad tycker du om tidningen?
Mejla oss:
red@tidningenhemvarnet.se

TIDNINGEN
HEMVÄRVNET
#2 MAJ 2012
ÅRGÅNG 72

Besöksadress:
Banérsgatan 62, Stockholm

Postadress:
Tidningen Hemvärvnet
107 85 Stockholm
Telefon 08-788 75 00
Fax 08-664 57 90

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt

08-788 97 38
red@tidningenhemvarnet.se

Reporter/redigerare:

Lisa Björk
reporter@tidningenhemvarnet.se

Korrektur:
Daniel von Sydow

Alla som är med i hemvärvnet
får tidningen gratis. **Vid fel
adress eller utebliven tidning**
ska du kontakta din **utbildningsgrupp** som sköter hemvärnssoldaternas adressregister,
se hemvarnet.se

Friexemplar:
Myndigheter, organisationer
och personer vars arbete rör
hemvärvnet/Försvarsmakten har
möjlighet att få tidningen gratis.
adm@tidningenhemvarnet.se

Prenumerationer:
100 kr för 6 nummer/år,
200 kr till utlandet

adm@tidningenhemvarnet.se

Annonsbokning:

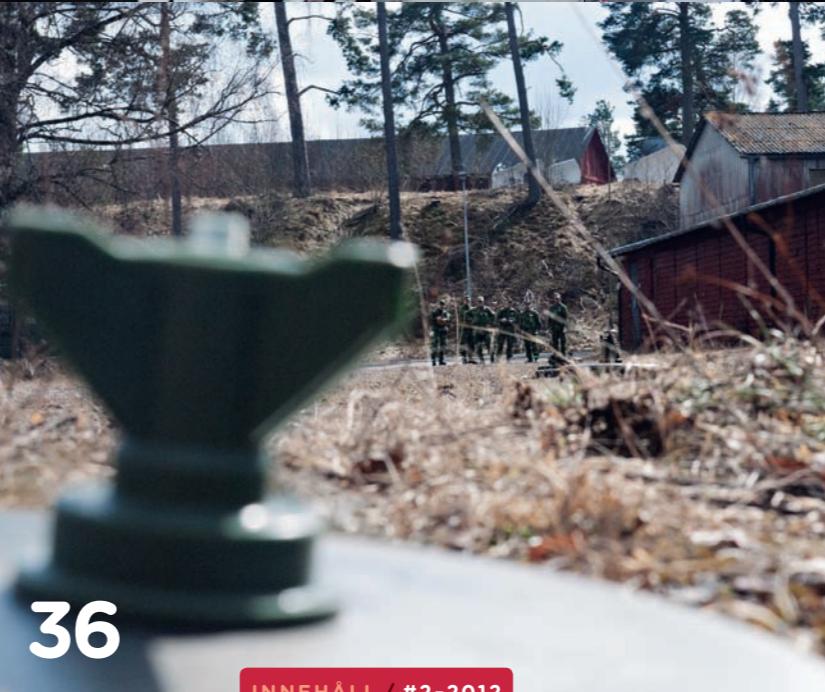
Searchfactory
Fredrik Karlsson
08-505 73 874
fredrik.karlsson@searchfactory.se

TS-kontrollerad upplaga 2010:

29 500 exemplar

Tryck:

Sörmlands
Grafiska AB

INNEHÅLL / #2-2012

Nyheter 6

Senaste nytt - från norr till söder

Rekrytering 10

Stor rekryteringskampanj under vårvintern

Landet runt 14

Insatser i Sverige

Nya förbandstecken 15

Några av våra förband har fått nya tecken

Intervju: Andreas Haglundh 18

Afghanistan tur och retur

- Tema: Pionjärer 36**
Ännu en av hemvärvnets specialplutoner är nu verksam
- Så blir du en av oss 40**
Första delen av tre om hur du blir hemvärnssoldat
- Kultur 42**
Fotoutställning om livet på uppdrag i Afghanistan på Armémuseum i Stockholm.

FOTO: YVONNE ÅSELL

NYHETER

April/Maj 2012

TA = Therese Åkerstedt LB = Lisa Björk

26 maj ...

... gläntar Statens fastighetsverk (SFV) på dörren till några av Sveriges hemligaste rum. Under en dag får man chansen att besöka 15 utvalda rum och platser, från Boden i norr till Landskrona i söder, som har spelat en avgörande roll i Sveriges historia. Läs mer på www.hemligarum.se

NYHETER

Skyddsglasögon byts ut

Försvarsmakten har **förbjudit användandet av skyddsglasögon 04** eftersom de saknar ballistiskt skydd. Samtliga glasögon ska **samlas in för destruktion**. Istället ska skyddsglasögon 06B/07L delas ut till alla soldater.

Eftersom alla inte kommer att få ut de nya glasögonen under våren gör man ett undantag i en marksäkerhetsorder. (MarksäkO 2012:08)

– Även om 04 ska kasseras och har användningsförbud så kan glasögonen användas i övningsverksamhet under övergångsperioden tills man får nya glasögon. Behovet av ballistiskt skydd och riskerna att drabbas av splitter är ganska små under vanliga övningar jämfört med skarp tjänst, där man använder 06B/07L, säger Lars Ström på Marksäkerhetssektionen.

FÖRDELEN MED ATT ANVÄNDA 04 under övergångsperioden är att de skyddar mot damm, grus och vätskestänk, vilket innebär att de är bättre att använda än inga skyddsglasögon alls. Vid strid i

bebyggnelse (SäkI Ehv) och skarp tjänst ska dock glasögon med ballistiskt skydd som 06B/07L användas.

Därför tilldelas utbildningsgrupperna ett hundratal exemplar vardera av 06B/07L som ska användas som utbildningspott under våren. Fler skyddsglasögon kommer att delas ut efter hand.

Vanliga glasögon kan bäras under skyddsglasögon 06B. För 07L används en "insert" för korrektionsglas, som tilldelas av hälsos- och sjukvårdenhet. Även skyddsglasögon 08 är godkända, men tilldelas endast personal med särskilda behov.

THERÈSE ÅKERSTEDT

Vässar taktpinnen

Nu finns en ny nivåhöjande utbildning för dirigenter och vice-dirigenter i hemvärnsmusikkårerna. Syftet med utbildningen är att utveckla dirigenterna så att de kan hjälpa sina kårer att nå en högre kvalitet.

Läs mer på www.tidningenhemvarnet.se

1969

kom en överenskommelse till stånd mellan Kvinnliga bilkåren och hemvärvnet. Från 1969 har bilkåren rekryterat, avtalsbundit och utbildat för uppgifter inom hemvärvnet. Den första bilkåren startade dock redan 1939.

ÖB stödjer bataljonschef

En bataljonschef i Västerbotten blev JO-anmäld för tjänstefel efter att han sagt till en hemvärnssoldat som köpt alkohol på Systembolaget under pågående krigsförbandsövning, vilket vi skrev om i nummer 1. Nu har Försvarsmakten kommit med ett yttrande på begäran av justitieombudsmannen.

Bataljonschefen förnekar att han bett personalen på Systemet att rapportera om soldater som köpt alkohol. Däremot har han förbjudit soldaten att ha tillgång till spriten under övningen och beordrat honom att förvara denna i sin privata bil.

Och han får stöd av Försvarsmakten som poängterar att personalen är i tjänst dygnet runt och hanterar vapen, ammunition och sprängmedel och att det dessutom sker transporter med militära fordon vilket gör att "all alkoholförteckning är helt oförenlig med militär övningsverksamhet".

Bataljonschefen har därför agerat "helt i enlighet med det ansvar (namnet utlämnas av red) som ansvarig chef hade för säkerhet och allmän ordning under den aktuella hemvärnsövningen" och att han "utövat sitt ledarskap på ett sätt som är helt förenligt med vad som kan krävas av honom som bataljonschef", skriver ÖB Sverker Göransson i sitt yttrande.

Vi återkommer när JO fattat beslut i ärendet. TA

NYHETER

Ny ansvarig för sjukvården

Frågan om vem som är **medicinskt ansvarig** i hemvärvnet är nu besvarad. **Tomas Engström är nytilsatt** som medicinsk verksamhetschef för hemvärvnet och är **sedan början av april** placerad på rikshemvärvnsavdelningen i Stockholm.

– M an har insett att hemvärvnet har en så omfattande verksamhet att de fyra regionerna inom Försvarshälsan inte hinner med att utveckla och kvalitetssäkra hemvärvnets medicinska verksamhet, säger Tomas Engström.

Han kommer att börja med att analysera läget genom att åka runt och besöka olika bataljoner och utbildningsgrupper. En viktig fråga är hur många bataljoner som har medicinskt legitimerad sjukvårdspersonal.

– Den medicinskt legitimerade personalen är nyckelspelare och en prioriterad rekryteringsfråga. Läkare och sjuksköterskor.

99 DEN MEDICINSKT LEGITIMERADE PERSONALEN ÄR NYCKEL-SPELARE OCH EN PRIORITERAD REKRYTERINGSFRÅGA

Tomas Engström

skor kommer att ansvara för sjukvårdsbedräskapen och den dagliga sjukvården och kommer därmed att få varva den skarpa sjukvården med den sjukvård som bedrivs som övning.

TOMAS ENGSTRÖM HAR VARIT med om att bygga upp ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet, LKP, inom hela Försvarsmakten. Nu ska han implementera systemet i hemvärvnet så att lagar och förordningar efterlevs och se till att man följer medicinska rutiner för journalföring. Målsättningen är att man kommer i gång med införandet av systemet efter sommaren.

THERÈSE ÅKERSTEDT

FOTO LISA BJÖRK

Thomas Engström är nytilsatt som medicinsk verksamhetschef för hemvärvnet

Svengelska på radion?

Svenska, engelska eller mitt-emellan? Sambandsreglemente för Försvarsmakten. Telefonering (SbR F Tfn) kom 2006 och innebar i grova drag att "FM skall övergå till signaleeringsrutiner på engelska enligt NATO-standard".

n viktig, och ibland förbisedd, passage är att "vid signalerings inom och mellan svenska förband används som regel svenska för den löpande texten". Detta reglemente gäller alltså fortfarande och innebär att signaleringen görs på engelska medan själva meddelandet, den löpande texten, framförs på svenska.

INSATSSTABEN HAR UNDER HÖSTEN gjort en hemställan till Produktionsstabens om

att få resurser för att utarbeta ett nytt sambandsreglemente eftersom man anser att det nuvarande har vissa brister och tvetydigheter. Ett resultat av dessa tvetydigheter är att delar av Försvarsmakten signalerar uteslutande på engelska, andra uteslutande på svenska och på vissa håll en blandning.

REGLEMENTET ANSES ÄVEN för avancerat för signalerings i strid och i Afghanistan övergår svensk trupp ibland med "ryggmärgsbeteende" till svensk signalerings vid stridskontakt.

Eftersom de flesta i Försvarsmakten är grundutbildade på svensk signalerings medan de yngsta soldaterna bara är utbildade på engelska så blir det ett problem när truppen övergår till svensk signalerings. Dessutom påtalar man att en stor del av signaleringen via Rakel sker med andra myndigheter vilket innebär att man måste använda svenska.

INOM KORT KOMMER principbeslutet om engelsk kontra svensk signalerings att omprövas. För hemvärnsförband innebär detta troligen att all signalerings, inom och mellan dessa, ska ske på svenska.

I ett eventuellt nytt reglemente med tillhörande exempelsamling vill man reglera både svensk och engelsk signalerings liksom utarbeta en förenklad metod för stridssignalerings på svenska. **TA**

FAKTA:

Ur sambandsreglementet:

"Vid signalerings inom och mellan svenska förband används som regel svenska för den löpande texten. I vissa sammanhang, främst på multinationella nät, används engelska. Vid tjänst utomlands nyttjas språk och metoder enligt för respektive verksamhet utgivna bestämmelser. Detta gäller även signalerings- och fackuttryck."

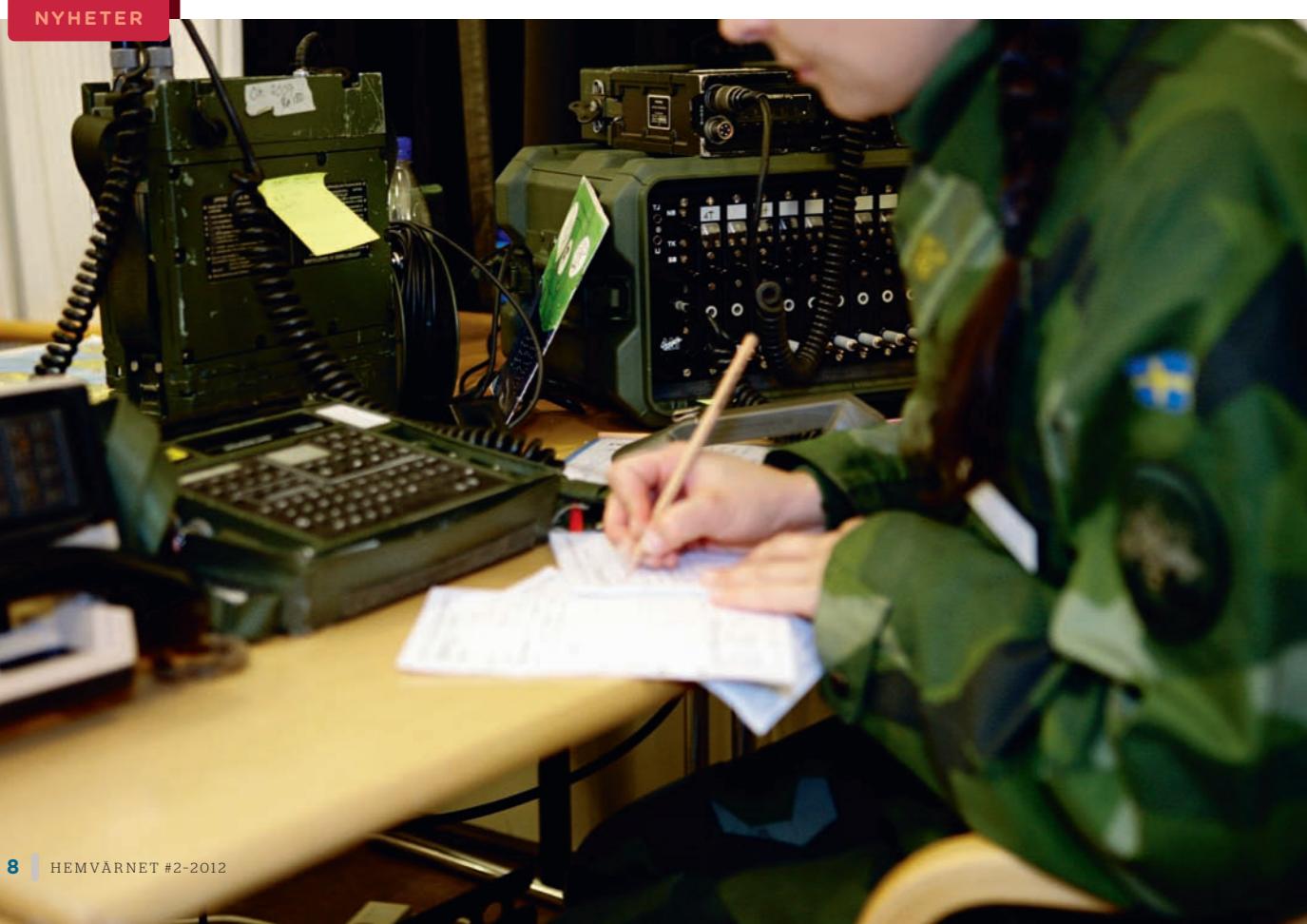

FOTO THERESA VÄSKA

Rekrytering till nya staber

I Skövde pågår just nu rekrytering till den nya regionala staben för Militärregion Väst. Staben ska bestå av 29 tjänster och ska besättas av huvudsakligen officerare. Överstelöjtnant Clas-Göran Johansson är utsedd stabschef och har funnits på plats sedan årsskiftet.

- Jag hoppas och tror att vi kommer att vara fullt bemannade från och med halvråsskifte så att vi kan förbereda oss för att vara operativa vid årsskifte, säger Clas-Göran Johansson.

DEN 1 JANUARI 2013 ska staben bland annat kunna leda daglig säkerhets- och underrättelsejänst, leda beredskapsförband och hemvärnsförband vid insatser samt samverka vid stödinsatser i samhället. Ytterligare ett år senare ska staben kunna leda och samverka vid en allvarlig kris eller vid väpnat angrepp på svenska territorium.

Tanken med de regionala staberna är att de ska förstärka Försvarsmaktens kapacitet att samarbeta med civila myndigheter, i syfte att kunna använda civila och militära resurser på ett optimalt sätt. Staberna ska även samordna den markterritoriella verksamheten och därmed samarbeta med civila aktörer på regional och lokal nivå.

FÖRSVARSMAKTENS nya regionala staber ligger i Boden, Kungsängen, Skövde och Revinge. Även på de andra orterna är rekryteringen i full gång. **LB**

Överstelöjtnant Clas-Göran Johansson är utsedd stabschef för Militärregion Väst i Skövde.

FOTO DAVID GÖRÉS/FÖRSVARSMAKTEN

Bättre chefsskap

HvSS kommer under året att erbjuda **ett flertal nya kurser** som är inriktade mot **specifika befattningar** vid hemvärnsförbanden. Inriktade för chefer är: Förberedande kurs Chef Hemvärnsgrupp, Chef Understödsgrupp, **Grundkurs Personal-tjänst** och Nordisk chefskurs.

Jan Svensson på HvSS utbildningsavdelning menar att chefskurserna både är relevanta och viktiga för organisationen för att kvalitetssäkra personalen.

– Det har hänt jättemycket efter att värnplikten försvunnit. Många har inte längre den erfarenheten som militärchef som man ofta fick då. Man har inte tränat sig som chef utan bara gjort GMU, där man i princip bara lärt sig att gå och hantera ett vapen. En chef måste ha praktik och får man inte träna så blir det inget bra chefsskap, säger Jan Svensson, om tanken bakom de nya kurserna.

PÅ HVSS PÅGÅR ETT STORT arbete för att skapa relevanta och bra utbildningar inom hemvänet. Kraven är stora på kurserna och särskilt befattningsutbildningarna för de lägre chefsbefattningarna, exempelvis

gruppchefer samt för vissa funktioner i staberna, behöver utvecklas.

"Grundkurs Personal-tjänst" hålls för första gången i oktober. Kurset är tänkt att rikta sig till framför allt bataljonsstabernas personalbefäl, bataljonspastorer och eventuellt även till andra intresse-rade chefer. Kurset kommer att hållas av personaltjänstförbundet, som i dagsläget även genomför flera andra personalutbildningskurser inom Försvarsmakten.

I kursplanen ingår bland annat personalplanering, personadatahantering, Personalvård, gravtjänst, fångtjänst och juridik. Efter avslutad grundutbildning kan man vidareutbilda och fördjupa sig.

– Personalbefälen måste ha en relevant utbildning för att kunna göra ett bra jobb. Vi strävar efter att personalbefälen skall ha en civil grundutbildning inom området, som till exempel socionom eller beteendevetare. Detta gör vi för att kvalitetssäkra och göra befattningen så bra som möjligt, säger Jan Svensson. **LB**

99 PERSONAL-BEFÄLEN MÅSTE HA EN RELEVANT UTBILDNING FÖR ATT KUNNA GÖRA ETT BRA JOBB

Jan Svensson, HvSS

NYHETER

"Vi vänder oss till alla"

I början av mars drog Försvarsmakten i gång den största rekryteringskampanjen för hemvänet någonsin. 1200 personer ska rekryteras. **9930 ansökningar** blev slutresultatet

Vi har ett rekryteringsbehov på 1200 personer till hemvänet och 200 personer till soldat/sjöman. Tanken är att nå hela befolkningen, så vi vänder oss till alla, men vår målgrupp är primärt personer mellan 18 och 35 år, säger Magnus Tegsved, Försvarsmaktens reklamchef.

99 VI VILLE HELT ENKELT INTE ATT DET SKULLE VARA STÖTANDE

Magnus Tegsved om varför man drog in en del av kampanjen efter Herculeskraschen.

UNDER VÅREN TAR MÅNGA studenten och gör viktiga val i livet. Försvarsmakten vill då vara ett medvetet val för hösten och budskapet i kampanjen var därför moget och spetsigt för att locka den tilltänkta målgruppen.

NYHETER

Kritik efter dåliga besparingsbeslut

Under 2008 fattade regeringen beslutet att **spara 2,8 miljarder** inom försvarets materielförsörjning. Efter en granskning av Riksrevisionen får regeringen kritik för sitt sätt att **hantera besparingen**.

Granskningen visar att besparingarna har fått negativa konsekvenser för både Försvarsmaktens insatsförmågor och dess ekonomi. Flera av projekten som avbröts har efteråt startats igen, ibland till en högre kostnad än ursprungligen.

2008 ANSÄG REGERINGEN att det fanns ett behov av att göra besparingar i statsbudgeten och de skulle göras inom försvarret. I stället för att låta Försvarsmakten bestämma om besparingarna valde

regeringen att själv besluta hur och vilka projekt som skulle avbrytas eller reduceras. 32 projekt berördes och besparingen beräknades till cirka 2,8 miljarder kronor under en treårsperiod, med start 2009.

I vissa fall har regeringens besparingar inneburit nya kostnader, några exempel är när avbrytanget av materielprojekt lett till ökade kostnader på grund av att nyanställningar behöver göras i stället eller för att kostnaderna för underhåll har ökat.

RIKSREVISIONENS GRANSKNING, som blev klar i mars, visar på ett antal brister i regeringens hantering av besparingen, däribland en bristfällig hantering av dokumentationen. Mycket av kommunikationen mellan regeringen och Försvarsmakten har varit informell och har inte dokumenterats. Detta menar Riksrevisionen har skapat otydlighet och försvarat både insyn och uppföljning, något de ser mycket allvarligt på.

– Stora besparingar måste föregås av

noggrann konsekvensanalys, dokumenteras tydligt och ske i samråd med dem som har verksamhetsansvaret. Ett mer utvecklat samarbete mellan regeringen och Försvarsmakten hade troligen lett till effektivare besparingar, säger riksrevisor Jan Landahl i ett pressmeddelande.

RIKSREVISIONEN MENAR att när regeringen går in och detaljstyr i Försvarsmaktens verksamhet så uppstår problem med hur ansvaret kan utkrävas i efterhand. Ansvaret vilar normalt på myndighetsledningen men hamnar i detta fall i stället hos regeringen.

Riksrevisionen ifrågasätter även huruvida försvarsmyndigheternas sakunskaper togs tillvara i arbetet genom det sätt regeringen valt att arbeta.

Riksrevisionens bedömning är att regeringen inte har gjort tillräckliga konsekvensanalyser i samband med besparingarna. Försvarsmakten har inte heller tagit egna initiativ.

LISA BJÖRK

Varmt möte under Cold Response

Det svenska, norska och danska hemvänet, som har likartade uppgifter inom det nationella försvaret och samhällets krisberedskap, har samarbetat sedan slutet av 1950-talet. I dag har man bland annat övnings- och elevutbyte samt arbetar tillsammans i vissa utvecklingsfrågor, som utbildning av skyddsvakter. På bilden svenska stabschefen Torben Dixen Möller, rikshemvärvschefen Roland Ekenberg, norska rikshemvärvschefen Kristin Lugh och danska stabschefen Ketil Olsen. **TA**

Tydligare villkor för anställda soldater

Regeringen har tagit beslut om den sista pusselbiten i **försvarsreformering**. Lagförslaget om "Soldatanställningar i Försvarsmakten" skapar en ramlagstiftning som **arbetsmarknadens parter** gemensamt kan använda för kommande kollektivavtal.

Ramlagstiftningen kommer att möjliggöra längre tidsbegränsade anställningar för soldater upp till åtta år. Soldater med tidvis anställning i försvaret ska ha arbetsrättsligt skydd och rätt till tjänstledighet från civil arbetsgivare för tjänstgöring i Försvarsmakten.

Propositionen innehåller förslag på

CITERAT

99 DET FINNS INGEN VAPEN-FABRIK. DET ÄR EN HÄGRING.

Carl Bildt när riksdagen debatterade de omdiskuterade vapenaffärerna med Saudiarabiens

- Kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän ska kunna anställas tidsbegränsat i sex till åtta år med möjlighet att ingå ett nytt anställningsavtal. Total anställningstid ska kunna uppgå till högst sexton år.
- Gruppbefäl, soldater och sjömän med tidvis anställning i försvaret ska ha rätt till ledighet från sin civila anställning i högst tolv månader för att tjänstgöra i Försvarsmakten.
- Vidare regleras soldatens skydd för den civila anställningen, rätt till ledighet från annan arbetsgivare för provanställning, skyldighet att informera civil arbetsgivare om tjänstgöring, rätt till återhämtningstid efter genomförd insats och ytterligare arbetsrättslig reglering som anställningsformen kräver.

LISA BJÖRK

99 VI TTINGADES LÅNA SKOÖVER- DRAG AV DEN NORSKA MILITÄREN OCH HEM- VÄRNET. DET ÄR RENT UT SAGT PINSAMT.

Polismannen Anders Malmström, som skrivit en lång tillbudsrapport om arbetsmiljöbristerna i arbetet med det kraschade Herculesplanet.

Soldat svårt skadad i Afghanistan

En soldat skadades allvarligt i Afghanistan när en vägbomb (IED, Improvised Explosive Devise) exploderade. Han skadades så illa att läkarna blev tvungna att amputera båda hans ben. Soldaten tillhör EOD-gruppen (Explosive Ordnance Disposal) vars huvuduppgift är att röja oexploderad ammunition. Soldaterna är också specialutbildade när det gäller att söka och upptäcka vägbomber. Det gör man med minsökare som sveps utefter marken. **LB**

Officer sköts i benet

En officer på Livgardet i Kungsängen sköts i benet vid en övning. Officeren skadades när en grupp soldater övade strid i bebyggelse.

Polisen misstänker inget brott. Olyckan klassas som en arbetsplatsolycka och ska utredas av Försvarsmakten. **LB**

Försökte sälja hemlig infomation

En officer har ställt inför rätta i Linköping för att ha försökt att skaffa sig en muta genom att erbjuda Saab att köpa sekretessbelagd information. Officeren var vid tillfället anställd på P4 i Skövde och involverad i arbetet med att bygga upp en anläggning för strid i bebyggelse på Kvarn. Officeren kontaktade en anställd på Saab Training System i ett tidigt skede i upphandlingen och erbjöd sig att sälja känslig information som Saabs konkurrenter i upphandlingen hade lämnat. Informationen rörde prisuppgifter och tekniska prestanda. Officeren nekar till brott. **LB**

Fler sparplaner

Försvaret ska spara ytterligare 760 miljoner per år från och med 2015. Alliansregeringen har lagt fram ett förslag till riksdagen om ytterligare effektiviseringar av försvarets logistikverksamhet.

Syftet är, enligt Cecilia Widegren, vice ordförande i försvarsutskottet, att frigöra resurser till försvarets kärnverksamhet: förbandsverksamheten och insatsorganisationens uppbyggnad med utbildning, övning och anställning av soldater.

Regeringen vill att Försvarets materielverk (FMV) tar över en stor del av logistiken som i dag sköts av Försvarsmakten. Sammanlagt berörs cirka 1500 personer av förslaget. **LB**

Samma intervju för alla

Under våren togs ett beslut som innebär att **all ny personal** i hemvärvet ska genomgå **samma säkerhetsprövningsintervju** som övriga Försvarsmakten personal. Det gäller alltså oavsett om du ska bli skyttesoldat, få en befälsbefattning eller bli specialist.

Vapen ska kunna förvaras i bostaden.

Direktivet för säkerhetsprövningsintervju av personal i Försvarsmakten ska även gälla hemvärvet, säger Robert Jansson, chef för säkerhetsprövningssektionen vid militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, Must.

Enligt honom är direktivet mer omfattande och ger ett bättre stöd än de frågeformulär man tidigare använt i hemvärvet. I direktivet tar man bland annat upp hur man förbereder sig, vad man ska tänka på och hur man bedömer de uppgifter som kommer fram.

INSÄNDARE / #2 2012

Bättre med få riktigt bra fordon

Det verkar som om Försvarsmakten (FM) köpt fordonet Sprinter till hemvärvet (Hv). Fordonet har minst sagt begränsningar och jag skulle vilja ha svar på varför dessa begränsningar godtas.

STRIDENS GRUNDER är tre pelare: eld, rörelse, skydd, i den ordningen. Med detta fordon får HV inget av dessa. Om vi börjar med eld, så har fordonet ingen kapacitet att avge eld förutom genom rutor på

FOTO THERÈSE ÅKERSTEDT

fordonet. Ett fordon till ett krigsförband som de säger att Hv är skall ha lavett med möjlighet till lägst ksp. Rörelsen då? Ja, fordonet tar sig snabbt till olika platser såvida det är fast mark.

Däremot kommer det aldrig att kunna köra på leriga grusvägar eller traktorstigar. Då finns det säkert vissa av er som kommer att tycka att Hv gått ifrån skogen till staden och det är där objekt finns och så vidare. Det resonemanget håller inte.

SKYDDET KANSKE JAG inte behöver prata så mycket om men om de första två punkterna skulle uppfyllas kan dessa utgöra någon form av skyddsnivå.

Lastkapaciteten är inte speciellt bra på fordonet. Att ha släp på fordonen är inte optimalt på något sätt.

I TOEM BESKRIVS de operativa ramarna och en av punkterna är att Hvinsatskompanierna ska kunna förflytta sig med egna

chefer och utbildningsgrupperna.

Övriga delar i säkerhetsprövningen av hemvärvets personal blir dock kvar, exempelvis registerkontroll, referenstagning, möjlighet till yttrande från socialtjänsten och bostadsbesiktning. Man har dock tagit fram ett nytt protokoll för kontroll av bostaden som bilaga till direktivet som kom hösten 2010.

– Vi tycker att det är bättre att använda samma underlag för all personal i Försvarsmakten och att alla bedöms på ett likartat sätt. Vi ställer ännu högre krav på hemvärvets personal eftersom det är tillåtet att förvara vapnet i bostaden under vissa förhållanden. Hemvärnssoldaten ska åtnjuta samhällets förtroende, säger hemvärnsombudsmannen Mats Jonsson, som deltagit i arbetsgruppen som utrett frågan.

PERSONAL FRÅN DE frivilliga försvarsorganisationer som blivit specialister har tidigare inte genomgått samma säkerhetsprövning som hemvärvets övriga personal. När direktivet införs blir det dock samma krav på alla. **TÅ**

fordon en viss sträcka/dygn. Om Hv ska kunna vara operativt så krävs det alltså egna fordon. Nej, antalet fordon som ska köpas in är inte så många så att varje kompani som ska ha fordon får detta. Det blir en fordonspark på närmaste förband, mig veterligen, där Hv förbanden får låna fordon.

DÄ INSTÄLLER SIG frågorna: hur kan då alla Hv förband i Sverige vara operativa? Förstår för övrigt att det är pengar som styr inköpen, att det inte räcker till alla och att köpa ett bra fordon är dyrt. Då ska Hv inte skriva att förbanden ska ha en operativ rörelse med egna fordon.

Säg sanningen, var öppen med hur ni tänker på beslutandenvå så kanske hemvärvet har viss förståelse för beslut som tas. Skulle avslutningsvis vilja säga att det är bättre med att några få har riktigt bra fordon än att alla har fordon som inte duger.

AH

INSATSER

Polisen JO-anmäls efter sent agerande

En onsdagskväll i september förra året anmäler en fjällvandrar att hans kamrat saknas i Muddus nationalpark. När hemvänet sätts in efter tre dagar, hittas mannen ihjälfrusen. Nu JO-anmäler en släktling polisen för deras sena agerande.

Dagen efter det anmälta försvinnandet kontrollerar polisen med hans kamrat att mannen fortfarande saknas, men gör inget mer. Vädret är fortsett dåligt och temperaturen ligger endast kring +2 grader.

PÅ FREDAGEN SÄTTS EN helikopter in i sökandet och på kvällen, precis två dygn efter försvinnandet, kontaktar polisen de anhöriga för första gången.

På lördagen, tre dygn efter försvinnandet, går tre fjällräddare och en hund ut och söker efter den försvunna mannen. Även en helikopter används i sökandet. Under kvällen kontaktar de anhöriga polisen, för att få information om sökandet. Polisen har inte varit i kontakt med de anhöriga sedan fredagskvällen. Samma kväll kontaktas även hemvänet som beordras att påbörja sökandet nästkommande dag.

På söndagen startar en grupp hemvärnsman med hund två timmar tidigare än beställt. De hittar den försvunna mannen några timmar senare, ungefär 50

meter från vandringsleden, med hjälp av hunden. Mannen hittas avlidens. Obduktionen visar senare att mannen frusit ihjäl.

I JO-ANMÄLAN IFRÄGASÄTTER de anhöriga vad de beskriver som polisens "nonchalanta sätt" med envägskommunikation och sena agerande.

De frågar sig vem som ställs till ansvar förmannens död och hur man kan förhindra att detta händer igen.

PÅ POLISEN I NORRBOTTEN beklagar man händelsen. Patrik Hellberg, som är tillförordnad chef på länskommunikationscentralen, vill dock inte uttala sig i det specifika fallet innan JO har kommit med eventuell kritik.

– Jag ser fram emot en granskning av om vi har brustit i våra rutiner.

– Vid ett försvinnande är rutinerna generellt så att man först gör en profiling: Vad det är för slags individ, vad var färdplanen och så vidare. Sedan gör man en bedömning om vilka resurser som ska och kan sättas in. Om vi bedömer att det behövs, så kan man använda sig av fler medel, säger Patrik Hellberg.

Hur länge är det normalt att vänta innan man sätter in hemvänet?

– Man kan inte säga vad som är normalt i tid. Det är dessutom långt ifrån alltid som vi använder oss av hemvänet.

LISA BJÖRK

LANDET RUNT

Hemvärens insatser

Februari

Värmland. En 67-årig man försvinner från ett gruppboende på Hammarö. Hemvänet hjälper till i sökandet tillsammans med helikopter och sjöräddningen. Ett flertal hundar används i eftersöket och en av dem hittar mannen vid liv ett dygn efter försvinnandet.

Mars

Norrbottnen. Ett norskt Hercules-plan försvinner mellan Evenes, Norge, och Kiruna. Planet och dess besättning på fem norska officerare är med i övningen Cold Response. Läs mer på sidan 22.

Sörmland. En dement kvinna i 80-årsåldern försvinner från sitt hem i centrala Trosa. 20-30 hemvärensoldater hjälper till i sökandet. Ett dygn senare hittas kvinnan frusen och skärad, men vid liv.

April

Östergötland. En 68-årig kvinna försvinner från sitt hem i Linköping. Ett stort sökpådrag med polis, hemvärn och militärhelikopter söker kvinnan. Hon hittas ett dygn senare svårt medtagen.

Ångermanland. En

59-årig man har försvunnit i närheten av Kramfors. Han återfinns inte trots eftersök.

Har ni gjort en insats?
Mejla: red@
tidningen
hemvartnet.se

NYHETER / NOTISER

29/5

kommer Försvarsmakten att hedra omkomna och sårade i utlandstjänst med en ceremoni på Sjöhistoriska museet i Stockholm.

Medinflytande i Norrland

Chefen för I 19, Olof Granander, tillika ordförande för hemvänsråden i norr, har träffat sina fem vice ordförande i hemvänsråden från Härnösand och norröver.

– Vi upplever det som att medinflytandet behöver utvecklas. Framför allt behöver vi få in fler i processen. Ju fler som engagerar sig, desto bättre, menar Olof Granander.

LENNART ANDERSSON FRÅN Lapplandsjägargruppen säger att han alltid jobbat med medinflytande, då det engagerar soldaterna. Han menar att det inte är överallt som man är nere på plutonsnivå och att det är viktigt att tillvarata alla förmågor i hemvänet för att komma med förslag.

Under mötet togs även ett förslag fram om hur man ska slå ihop de fem hemvänsråden som ligger under I 19:s regi.

– Om hemvänsråden köper förlaget så kommer dem fem hemvänsråden att slås ihop till två råd, ett sydligt och ett nordligt, berättar Lennart Andersson. LB

AK4-SM

I augusti hålls årets tävling i Boden, samtidigt hålls det första hv-mästerskapet i pistol.

Ingen minskad befattningspeng

Före nyår kom en skrivelse om ändrad befattningspeng, som innebar att bland annat kvartermästarna skulle få 975 kr mindre i plånboken. Med hänsyn till de kommentarer och den kritik som inkommit gjordes en ny skrivelse i februari där man omarbetat det första beslutet. Det innebär att "Nu gällande summor för befattningspenningar bibehålls i överensstämmelse med gällande FFS". Det gamla avtalet gäller alltså fortfarande, så kvartermästarna behåller sin tidigare befattningspeng och slipper den minskning vi skrev om i förra numret. TA

Historisk seger i Tjejvasan

Under årets upplaga av Tjejvasan tog Susanne Nyström från det militära skidlandslaget hem segern för femte gången på sex år.

Susanne Nyström besegrade hemmafavoriten Sofia Bleckur i en nervkittande sluttur.

– Det var tuft, men jag kände att jag hade lite bättre glid, sade segrarinnan till TT efter segern.

Susanne Nyström valde att åka utan fästvalla och låg tillsammans med Sofia Bleckur i tåten under hela loppet. Tillsammans växeldrog de och höll en rejäl lucka till resten av fältet.

Vid slutturerna låg Sofia Bleckur i tåten men vid den lilla backen 200 meter före mål lade Susanne Nyström i en extra växel och gick förbi. Hon gick i mål på tiden 1.20.34, hennes näst bästa tid i Tjejvasan. Hon innehärl sedan tidigare rekordet på 1.18.30 som hon satte 2008. Tredjeplatser knep även den av en åkare från militära skidlandslaget, Jenny Hansson, som vann Tjejvasan förr året. Båda två tillhör hemvänet.

Tjejvasan är världens största skidlopp för damer och årets lopp satte deltagarrekord med 7951 åkare.

LISA BJÖRK

Karin Enström ...

heter den nya försvarsministern. Läs en intervju med henne i vårt nästa nummer.

99 DET GÅR SNABBTT OCH LÄTT ATT INSTALLERA SPIONPROGRAM OCH ANNAN SKADLIG KOD

Informationssäkerhetsexperterna Ronny Janse från MSB, om att de tagit fram en vägledning för säkrare användning av smarta telefoner och andra mobila enheter.

FOTO: ULF ROOS

2700

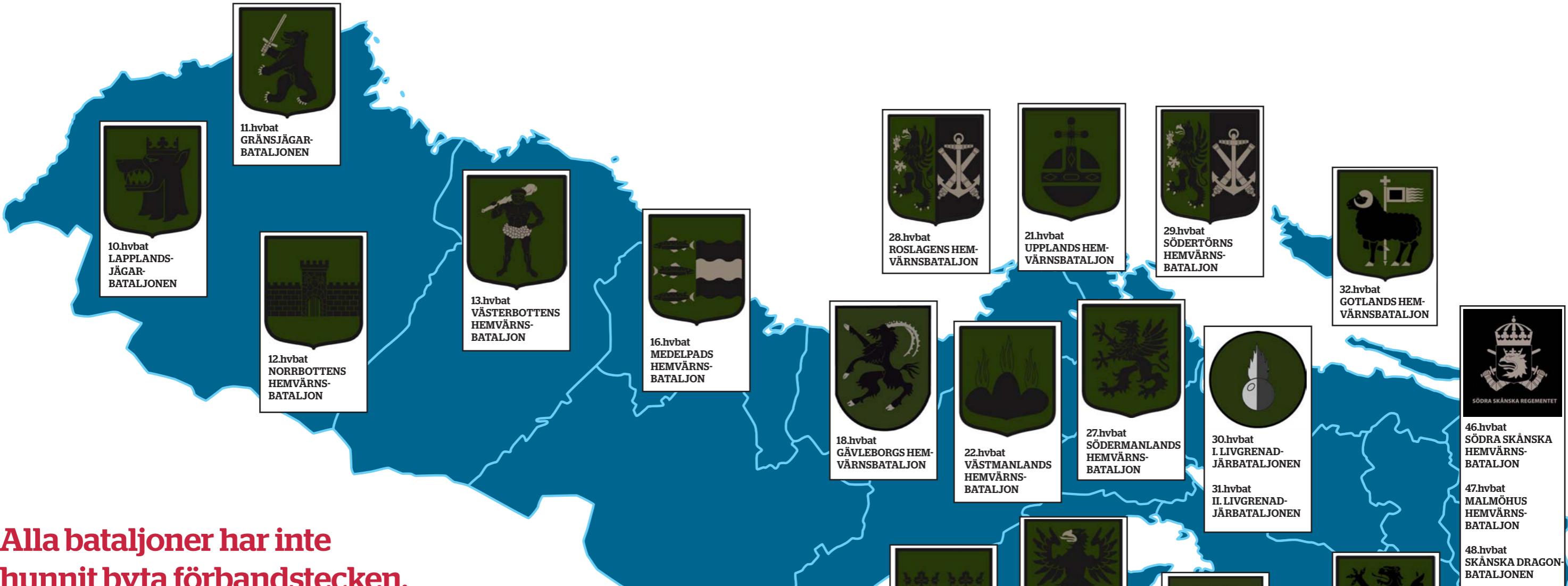
personer från nästan hela Norrland besökte den första jobbmässan för uniformsyrken i Sundsvall. Försvarsmakten var den största aktören under mässan och hade mycket folk på plats, främst från Västernorrlandsgruppen, för att svara på frågor och ta emot ansökningar för både militära och civila tjänster.

– Vi rekryterar till hela Försvarsmakten, oavsett inriktning, HAGS, GMU eller GSS, säger Urban Fröberg, rekryteringsansvarig på I 19/Västernorrlandsgruppen.

Efter mässan kunde Urban Fröberg konstatera att Försvarsmakten hade en riktigt bra dag med många ansökningar till flera olika förband. LB

Tecken i tiden

Flera av landet hemvärnsbataljoner har fått **nya förbandstecknen i textil**. Reglerna för hur de ska se ut har **gällt sedan 2003**, med ett förtysligande 2009 i de nya uniformsbestämmelserna.

Alla bataljoner har inte hunnit byta förbandstecken, det görs när nya ska köpas in.

OBS Beteckningen och namnet på bataljonerna är inte en del av märket. De är i skriftspråk, ej talspråk, och är det formellt korrekt enligt avdelningen för statsceremoniell verksamhet och traditionsvård på Högkvarteret.

Många av hemvärnsbataljonerna har fått nya förbandstecknen i textil. Hemvänet är traditionsbärare för flera nedlagda förband, vilket påverkat utformningen.

DE FLESTA MÄRKEN är sköldformade, eftersom de är hämtade från infanteri- och pansarförband, men det finns även runda tecken. Benämningen på bataljonen är vanligtvis placerad ovanför tecknet med rak eller bågformad svart text.

– Förbandstecknen ska vara fältmässiga eftersom du har samma uniform under utbildning, övning och insats, säger Patrik Laestadius på avdelningen för statsceremoniell verksamhet och traditionsvård på Högkvarteret.

FÄRGERNA ÄR VANLIGTVIS GRÖNT och svart med detaljer i brunt/grått. Reglerna för utformning har gällt sedan 2003 men rättades till och förtysligades i de nya uniformbestämmelserna 2009.

Grundregeln är att man har samma symbol på fältuniformens förbandstecken som man har på uniform m/87A .

ATT INTE ALLA REDAN har fått nya tecken har en logisk förklaring.

– Man byter inte förbandstecknen för bytandets skull utan när man ska köpa in nya. Det passar dock bra när ni går in i er nya krigsorganisation och är en del av övergången till det nya hemvänet, säger Patrik Laestadius.

THERESE ÅKERSTEDT

"Man måste tänka på allt"

Ksp-skytten Andreas Haglundh var en av de sista hemvärnssoldaterna som frivilligt tjänstgjorde i Afghanistan. Från och med FS 22 är det i stället yrkessoldater som i huvudsak står för bemanningen.

Text & foto Therese Åkerstedt

När Andreas Haglundh anlände till Afghanistan gjorde han "high-five" med sin hemvärnsplutonchef som tjänstgjort i FS 20. När han landade på Västerås flygplats efter missionens slut gjorde han samma sak med en medlem i sin hemvärnsgrupp som skulle åka ner med FS 22.

Varför sökte du till Afghanistan?

– Jag blev intresserad i lumen, att få använda det man övat på och gå i befattning på riktigt, att få erfarenheten. Hur reagerar jag när det verkligen händer? Alla soldater vill vara med om det fast samtidigt inte, man är kluven.

HAN TJÄNSTGJORDE SOM signalist/förare/skytt på en personterrängbil 6, "Galten", och var stationerad i Sar-e Pul med ett skyttekompani, Sierra Lima.

– Jag har haft världens bästa mission, slippit dötiden och fått jobba nästan varje dag. Vi bodde i byn bland afghanerna i ett "safe-house". Nästan varje dag var vi ute på patrull, åkte runt och samverkade med befolkningen, gjorde öppna o-platser och spanade efter bus och visade närvor. Vi åkte för det mesta i gruppstorlek med två fordons och sex man.

Vad lärde du dig?

– Att ta hand om sig själv, man måste tänka på allt. Från hygien och vapen- och fordonsvård till sitt uppträende.

UNDER SIN MISSION VAR han inblandad i två allvarliga strider och två mindre.

– Jag fick ett "knytnävslag" nästan direkt. Det var stökgilt i området hela tiden och andra enheter blev också beskjutna. Sedan blev man mer avtrubbad.

DEN FÖRSTA STRIDEN kom efter mindre än en månad när gruppen upptäckte en övernatningsplats för talibanerna. Båda sidor öppnade eld på långt avstånd, 800–900 meter, och han såg nedslagen framför fordonet.

– Man blev nervös som vid ett slagsmål, darrig i benen. Vi är lärda att skjuta mot pappfigurer och letar efter siluetterna, men dem ser man aldrig.

Dagen efter var hans grupp på en nattlig fordonspatrull längs en huvudväg när talibanerna som låg i vägrenen gjorde ett eldöverfall. En av talibanledarna som sedan bytte sida berättade att de haft 15 man, tre raketgevär och två ksp förutom eldhandvapen.

ANDREAS HAGLUNDH STOD i tornet på det andra fordonet med hjälm och monovar, mörkerhjälpmedel.

– Jag ser två män på vänster sida av vägen på två meters håll, i samma sekund tar de upp var sin ak47 och båda tömmer ett magasin mot tornet på galten. Kulorna svischar förbi huvudet och en kula tar i tornkransen, stutsar upp i ansiktet och slår av monovaren. Delar av kulan fastnar i ansiktet och jag kastar mig ner i vagnen. Det bränner i ansiktet och jag meddelar över radion att jag är träffad. Raketer passerar framför och bakom båda fordonen.

– Jag skriker, kör, kör! Stannar vi här är det kört, tänker jag. Vi måste hålla oss i rörelse så vi kommer ur "kill-zone".

Båda tornskyttarna började besvara elden, efter 10–15 skott får Andreas eldav-

brott och får hoppa upp och ner i vagnen på grund av hård eldgivning samtidigt som han famlar i mörkret och bandet till ksp:n trasslar in sig mer och mer.

– Det satt i benmärgen, det var som man övat, fast stress 2000. Det är därför man över som man krigar, gör något bara och skit i om det blir dåligt. Att jag automatiskt anmäler skada och eldavbrott kommer från alla hemvärnsövningar.

– Kollegerna berättar att vi åkte in i ett regn av rpg och kulor. När de hörde att jag var träffad blev de rädda, för var kan man bli träffad från midjan och uppåt? Sedan hörde de på radion att jag började prata. Vi skulle möta upp en annan styrka och de hade en skjutsköterska som tvättade såret, sedan var det tillbaka i eldställning, för fienden var kvar i området.

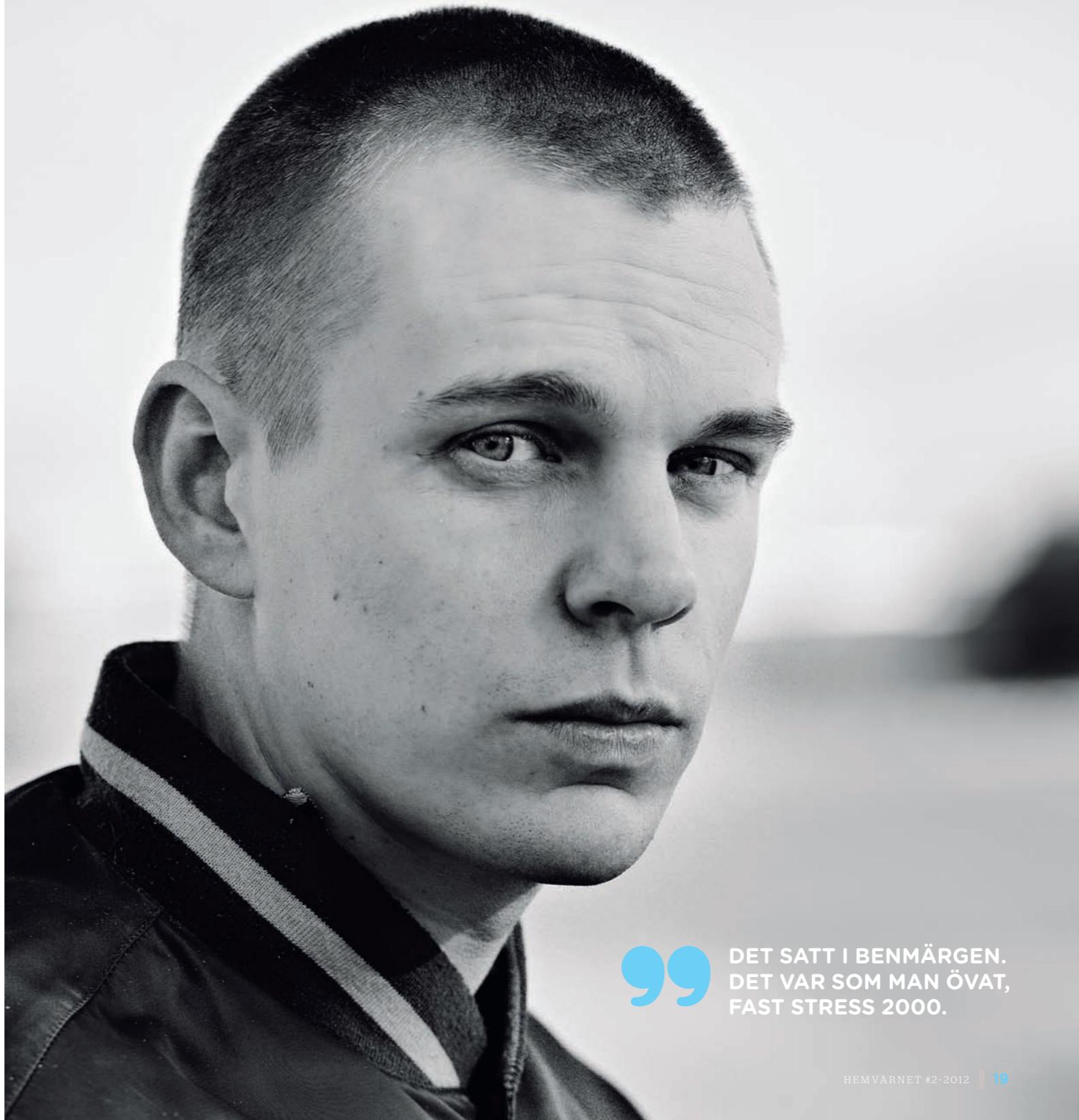
Tillbaka på basen i Sar-e-Pul får Andreas vård. Det tar 2 timmar att plocka ut metallen från kulan, som delvis sitter kvar i kinden.

Hur kändes det?

– Efteråt, när adrenalinet började släppa, kände jag att jag började må dåligt, men jag började bearbeta chocken direkt för jag var tvungen att hålla beredskapen uppe. Jag kunde inte sova på tjugofyra timmar och sedan var det dags för nästa patrull. Jag tänkte att det var som att rama av cykeln, upp igen. Det var lite hårt i början och dagen efter hittade vi en IED på 25 kilo och dagen efter det välte ett fordon. Det var precis innan leave så den permissionen var det kaos, man drack mycket alkohol och åkte taxi överallt för man var glad att man levde. Det blev nästan så man längtade tillbaka.

Vad tycker du om att prata om det?

– Jag öppnar upp mig direkt, man får fråga vad man vill. ●

99

**DET SATT I BENMÄRGEN.
DET VAR SOM MAN ÖVAT,
FAST STRESS 2000.**

1

2

3

4

5

Hemvärvnet I BILDER

1 Hemvärnssoldater från Bornholm åkte till Skåne för att öva på Ravlunda skjutfält med sina svenska kolleger i 49.hvbat. "Vi lærer rigtig meget af vores svenske naboer og kammeratskabet er i top", skriver danskarna om övningen.

2 I mars arrangerades en samövning mellan hemvärvnet och räddningstjänsten utanför Nyköping. Scenariot var att på en grusväg hade en terrängbil frontalkrockat med en betongmur. Sju soldater från Nyköpings insatspluton och en sjukvårdare var inblandade i olyckan. Dessutom fäddade terrängbilen eld och räddningsvärvnet från Tystberga fick göra en släckinsats.

3 Fredagen den 24 februari sköt Sveriges samtliga salutstationer dubbel salut, totalt 42 skott, med anledning av den nyfödda tronarvingen. Enligt tradition ska salut skjutas den första helgfrida vardagen efter födsel. I Härnösand var det Ångermanlandsbataljonen och Medelpads hemvärnsbataljon som sköt saluten.

- Det var två salutomgångar med 21 skott i varje omgång. Det var fem sekunder mellan varje skott och en minuts uppehåll mellan de två omgångarna, berättar batterichefen Per Brodén efter skjutningen.
Salut sköts även i Stockholm, Göteborg, Karlskrona och Boden.

4 På KU-helg 1 för 481.insatskompaniet lär sig Jill Larsson hur man släcker en brinnande person. Under helgen utbildades och övades också SkjutR, sjukvård, skyddsmask med tårgasprov, mörkermateriel och spänningstrupp i mörker. Dessutom fick deltagarna fick även genomföra ett fytest.

5 Försvarsmakten har köpt in skyddsvaktsträningsanläggningen Halvar som utvecklats av norska hemvärvnet. Halvar är ett av världens mest realistiska system för skyddsvaktsträning, där skyddsvakterna kan agera med skarpladdade vapen. Under den sista helgen i mars övades soldater ur 12:e hemvärnsbataljonen i skyddsvaktstjänst.

Fångat
ögonblicket?
Skicka dina
bilder till:
[red@tidningen
hemvarnet.se](mailto:red@tidningenhemvarnet.se)

Skarp insats på Kebnekaise

Det är torsdag eftermiddag och den norska storövningen **Cold Response har dragit i gång** på allvar när meddelandet kommer. En norsk **C-130 J Hercules** med en besättning på fem personer **har förvunnit från radarn** i Kebnekaiseområdet under en flygning från Evenes till Kiruna.

Text: Therese Åkerstedt

M

Deras roll var att stödja dem som deltar i själva sökarbetet.

– Vi sköter logistiken, vilket innebär att vi bland annat kör personal, mat och bränsle till Kebnekaise fjällstation, förklarar Roger Fransson.

Totalt är det 15 hemvärnssoldater och fem yrkesofficerare som finns på platsen.

Björn Andersson, ställföreträande insatskompanichef, har liksom Roger Fransson ett civilt yrke men har deltagit i räddningsarbetet sedan klockan 21 i torsdags kväll.

– Jag leder logistiken och har koll på bandvagnar och personal så de är tillbaka vid rätt tidpunkt. Hemvänet sköter även drivmedelsförsörjningen till de norska förbanden och hjälper dem med transporter, säger han.

Efterforskningarna leds av sjö- och flygräddningscentralen i Göteborg och journalister och fotografer från Sverige och Norge har samlats på Nikkaluokta turistanläggning för att bevaka händelsen.

CARL-JOHAN OLOFSSON, bergsguide på Arméns jägarbataljon, lyckas lokalisera vrakdelar på cirka 1 500 meters höjd klockan 16 på fredag eftermiddag.

– Vi var först i området och letade hela natten till fredagen med undantag för två timmars sömn. På fredagen fick vi i uppgift att gå upp på Storglaciären. Jag och fem soldater med sex skotrar utgick från Tarfaladalen. Vädret hade försämrats och det var svårt att ta sig upp. På vägen välte en skoter och de andra körde fast efter hand i nysnön. Till slut var det jag och en man till som tog oss upp till fots.

HEMVÄRNET I KIRUNA larmas på torsdag eftermiddag. Utanför Nikkaluoktas tu-
istanläggning står hemvärnets bandvag-
nar uppgradera.

— Vi blev kontaktade efter klockan 17
på torsdagen, inom trettio minuter var
vi på kompaniets samlingsplats och vi
började lasta bandvagnarna med utrust-
ning och mat. Inom två timmar från
armet var den första bandvagnen på väg
 till Nikkaluokta, säger Roger Fransson,
ställföreträdande gruppchef på ett hem-
värnsinsatskompani i Kiruna.

99 PÅ LÖRDAGEN HITTADE
VI FLER VRAKDELAR PÅ
BJÖRLINGS GLACIÄR

Carl-Johan Olofsson,
bergsguide, Arméns jägarbataljon

FOTO: ARMÉNS JÄGARBATALJON/FÖRSVARSMAKten

Vi hade tur att det precis blivit en glugg
diset och vi såg vrakdelar som blåst dit.
På visste vi att planet fanns i området.

ÖRUTOM NÅGRA bandvagnsförare som också i beredskap på Kebnekaise fjällstation och i Nikkaluokta så skickas övriga emvärnspersonal hem på fredag kväll efter mer än ett dygn i tjänst. Efter en natt vila ska de återkomma för att teruppta sin del av arbetet på lördag morgon. Carl-Johan Olofsson och soldaterna från jägarbataljonen sover över på Årfalla forskningsstation medan övriga ftersökspersonal är förlagd på Kebnekaise fjällstation.

– På lördagen hittade vi fler vrakdelar å Björlings glaciär. Under lördagen fick man upp en helikopter till Sydtoppsplatå och fjällräddningen hittade fler vrakdelar å kammen och själva kraschplatsen som låg på västra sidan av kammen, mellan syd- och Nordtoppen på Kebnekaise, säger Carl-Johan Olofsson.

NDER EN PRESSKONFERENS på Nikkaluokta uristanläggning på lördag förmiddag beräftar polisens talesman Håkan Alselind, områdeschef för Norra Lappland, att man sittat vrakdelar efter Herculesplanet i två lika områden vid Kebnekaise. Polisen är därmed tagit över ledningen och man

1010. IMMEDIATE ANSWERS 167

- 1 Fjällräddningen sluter upp i Nikkaluokta.
- 2 Helikopterflottiljen stöder med transporter upp i haveriområdet.
- 3 Soldater ur Arméns jägarbataljon under sökinsatsen.

Hemvärnssoldaterna Roger Fransson, Hanna Rannerud och Urban Nielsen i hemvärnets ledningsbandvagn i Nikkaluokta.

söker tillsammans med fjällräddningen och militären efter överlevande.

Försvarsmakten insats är långt ifrån över och hemvärnets bandvagnar går i skytteltrafik mellan turistanläggningen, i slutet av vägnätet, och fjällstationen. Ytterligare ett antal poliser har kört upp under morgonen.

– Räddningledaren bestämmer hur länge vi behövs, vi är sannolikt bara med i början av insatsen och kan nog bli kvar en vecka till, säger Mikael Nordman som samordnar det militära bidraget.

– Vi har bandvagnar och nästan alla delar av Försvarsmakten är involverad. Vi bidrar även med den militära infrastrukturen som krävs.

UNDER LÖRDAGEN HAR skyddsvakter från hemvärnet även bevakat den transport med sprängmedel som gått till fjällstationen via bil och bandvagn. Sprängmedlet ska användas av fjällräddningen för att spränga bort laviner i området. Man har även transporterat upp ett sjukvårdstält.

Att hemvärnet har utrustats med Rakel har underlättat samarbetet.

– Vi har vårt eget nät så vi kan komunicera inom förbandet, men vi har även fått access till polisens nät så vi har direktkontakt med dem. Täckningen är mycket bra och jag hör vad de säger på toppen av Kebnekaise och på fjällstationen liksom på sjö- och flygräddningscentralen i Göteborg, som tidigare lett sökinsatsen, säger bataljonschefen Åke Nordberg.

– Vi har skött vår del av uppgiften och har mer personal att ta in om det behövs, avslutar han.

VI ÅKTE UPP MED TVÅ BANDVAGNAR MED KRIMINALTEKNIKER, SÖKHUNDAR OCH POLISER. DET ÄR FÖRSTA GÅNGEN MAN KÖRT MED BANDVAGN PÅ RABOTS GLACIÄR.

Stefan Sahlin, Lapplandsjägargruppen

Soldater i Arméns jägarbataljon arbetar med säkerhetsinstallationer på haveriplatsen, här en vy över kammen från Sydtoppen.

PHOTO: ARMÉNS JÄGARBATALJON/FORSVARMAKTEN

– Vi åkte upp med två bandvagnar med kriminaltekniker, sökhundar och poliser. Det är första gången man kört med bandvagn på Rabots glaciär, säger Stefan Sahlin på Lapplandsjägargruppen.

– Hemvärnssoldaterna har stöttat personalen på platsen med varm mat och dryck, möjligheten att värma sig och transporter. Eftersom polisen var på plats behövdes ingen hjälp med avspärrningar, säger han.

PLATSEN HAR FÖRKLARATS som ett civilt skyddsområde av länsstyrelsen. Hemvärnssoldaterna som varit i tjänst sedan torsdagen har bytts ut under söndagen, men man vet inte hur länge Försvarsmakten hjälper kommer att behövas.

Personal från Arméns jägarbataljon och fjällräddningen är kvar för att bistå med bland annat lavinkunskap i den högalpina miljön. Även en del norska militärer finns kvar.

– Det är en extrem miljö och i går var det tolv minusgrader, kriminaltekniker är

inte rustade för det klimatet och behöver vårt stöd, säger Stefan Sahlin.

TVÅ VECKOR HAR GÄTT SEDAN det norska Herculesplanet störtade. Dåliga väderförhållanden och lavinrisk har gjort att man fått ta vissa uppehåll i arbetet. Personal från jägarbataljonen har bland annat genomfört lavinsprängning från helikoptrar, kartlagt glaciärsplockor med hjälp av markradar och satt upp säkerhetsinstallationer på haveriplatsen. Även personal från Lapplandsjägargruppen, Helikopterflottiljen och norska försvaret fortsätter att stödja insatsen.

Den 13 april tar arbetet på haveriplatsen ett uppehåll på grund av det omfattande snöandet och lavinrisken. Man planerar dock att återuppta eftersöket i slutet av juli och augusti. Samtliga fem norska officerare som ingick i besättningen har kunnat identifieras. Man har hittat över 30 ton med vrakdelar och har bland annat lokalisering minneskort från planet. De svarta lädorna är dock inte återfunna. ●

Hemvärnet bidrar bland annat med logistik och hjälper till med drivmedelsförsörjningen.

PHOTO: HEMVÄRNET

HOTET FRÅN NORR

Den norska storövningen **Cold Response** är extrem på många sätt. Inte bara på grund av alla nationer som deltar utan även på grund av **den krävande terrängen och det hårda klimatet**.

Text & foto: Therese Åkerstedt

B
ardufoss militärområde norr om Narvik. När vi kommer in i hangaren ligger en norsk soldat i underställ på ett liggunderlag på golvet. Hans utrustning under-

söks av en militärpolis medan ytterligare en står på vakt och en tredje sitter vid en dator och antecknar alla fynd.

När "fångarna" visiterats förs de till en inhägnad där Knut Martin Bårnes, militärpolis från Hv 08 från Stavangerområdet, står på vakt. Han har varit med

i norska hemvänet i 2,5 år och gjorde sin värnplikt som militärpolis i marinen, nu tillhör han ett insatsförband i hemvänet.

— Vi över upp till tjugo dagar per år, men måste göra minst 15, fördelat på en vecka och tre helger. Det är mycket skytteträning, polis- och arresteringstekniker, säger han.

Förutom en hk 416 med kort kolv för närförsvar har han batong, handfärgsel, Glock och pepparsprej.

Har du använt pepparsprejen?

— Inte skarpt, många av oss har bara använt det på varandra.

Fångarna hålls här i maximalt 24 timmar innan de släpps och får återgå till övningen.

EN OCH EN HALV TIMMES bilfärd söderut längs E6:an ligger brigadstaben som insatskompaniet från svenska hemvänet ska vakta. Hemvänetts 132:a insatskompani från Västerbotten deltar med nästan 100 soldater och tre hundar. Den internationella brigadens marktrupper har satts in i Bjerkvik med uppgiften att pressa motståndaren norrut mot Tromsö. Även om kompanistaben ligger grupperad här så är de tre insatsplutonerna utspridda norröver tillsammans med de anfallande styrkorna. Kompanistabens främsta uppgift är att sköta logistik och underhåll. Hela kompaniet har marscherat från Storuman.

Den kuperade terrängen med fjordar, smala dalgångar och höga, branta berg gör tillsammans med den djupa snön att framryckningsvägarna är begränsade. Dessutom är det lavinrisk i vissa områden. Nattens hårda väder och regn har gjort att snön täckts av ett lager vatten. En av platonerna ligger förlagd i en skogsduunge tillsammans med de norska förbanden som är satta att skydda. Vid infarten står svenska hemvärrssoldater på vakt.

— Det har försvunnit två decimeter snö i natt, det har regnat så i h-v, säger Thomas Lindberg och hans kollega Magnus Lysell berättar att kaminröret vek sig i blåsten.

Båda är gruppchefer i ett bevakningskompani men fick tillfälle att följa med som insatssoldater.

— Man har ju aldrig varit här i Norge, så det är kul att åka hit. Det här är den blötaste hemvärvsövning jag varit med om sedan jag gick med på 90-talet, säger Magnus Lysell.

Plutonchefen Morgan Mörér kommer ut ur tältet och sammanfattar läget.

— Två av grupperna har 30 minuters marschberedskap, de ska följa med brigadstabens rekognosceringsstyrka, de andra två ska riva förläggningen och följa med den norska huvudstyrkan.

Att få rull på en brigad tar tid, därför innebär en sådan här stor övning en hel del väntan.

— Hela dagen i går har vi kört fram och tillbaka, vi fick gå runt hela fjorden och fick sedan kontraorder. Soldaterna jobbar riktigt bra. Kanadensarna hade visst fått riktigt mycket stryk i det här området. I natt har vi haft en post med ksp, en lyssnarpost och en infartspost, säger han.

En av de norska soldaterna kommer fram och säger att svenskarna har fem minuters marschberedskap från 09.30. Gruppchef Arne Lif ser till att allt är packat på bandvagnen så de är färdiga när ordern kommer.

— Det är jättekul, den bästa övning man kan vara på, så riktigt det kan bli. Det har fungerat bra med underhållskedjor. Ju mer det jävas, desto mer lär man sig, summerar han.

FAKTA:

Av cirka 16 000 personer som deltar i övningen är 1500 svenskar, totalt deltar 14 olika nationer med marin-, flyg- och arméförband. Syftet är att utveckla den internationella samarbetsförmågan och kunna verka i subarktisk miljö. Den internationella brigaden ska genomföra en fredsframvändande operation med stöd av en FN-resolution. Cold Response 2012 är årets största övning för såväl Sverige som Norge med inbjudna marin-, flyg- och arméförband från Nato och PfP-länder, Partnerskap för fred.

HMS Härnösand i norska farvatten under Cold Response 2012.

FOTO BJÖRN WESTERDAHL/FÖRSVARSMAKTEN

99 DEN PERSONLIGA UTRUSTNINGEN ÄR INTE RIKTIGT HUNDRA. VI SKULLE HAFT NÅGOT VATTENTÄTT UNDER SNÖBLUSEN

Mattias Eriksson

1

PÅ ANDRA SIDAN DALEN är en annan av de svenska platonerna grupperad med ett förband norska värnpliktiga. Olle Lindh och Kalle Näslund växeldrar som plotonchefer.

– Vi har förbrukat nästan alla kläder, men humor och maten har vi kvar, säger Kalle Näslund.

Förutom att informationen från norrmännen är bristfällig, liksom ljud- och ljusdisciplinen, så

fungerar kommunikationen bra.

Plutonen har plockat ihop sin förlägning och nu försöker man torka den personliga utrustningen inne i de varma och fuktiga bandvagnarna.

– Våra bandvagnsförare är jättebra, tjejerna packar och styr verksamheten och hjälper till med förlägningen.

Vi körde fast, men det löste de och jag skulle lätt ta med dem överallt. De är en stämningshöjare, säger Kalle Näslund.

– Det blir inget trams och ifrågasättande när de är med, säger Olle Lindh.

Bandvagnsföraren Anna Kristoffersson sitter bakom ratten och kollar ut över den disiga

fjälldalen i väntan på vidare order.

– Jag har kört grabbarna, hämtat bränsle och suttit eldpost, säger hon. Kul?

– O ja!

I DEN KARGA fjällterrängen längre norrut sticker master upp i terrängen. Den sista av de tre platonerna vaktar framskjutna förband ur de norska signaltrupperna som ska sköta brigadens samband.

När vi kommer fram håller Helena Jakobsson på och rastar rottweilern Rex. De svenska hundarna har rönt stor nyfikenhet hos norrmännen.

– Rottweilern har norrmännen respekt för och de frågade om han var skydds-hund, säger Helena Jakobsson medan Rex busar i snön tillsammans med den finska lapphunden Jackpot.

Matte Susanne Eriksson berättar att Jackpot är den enda av sin ras som är godkänd som försvarsmaktshund.

– Min son fick information om GMU och jag tyckte han skulle gå med i hemvänet med hunden. Det slutade med att jag gjorde grundutbildning, GU-F, i september och klarade certifieringen i november, så det är vår första övning, säger hon.

Båda hundförarna är från Skellefteå och fick möjlighet att följa med eftersom kompaniet saknade hundar. En av skytesoldaterna följer med som beväpnad eskort under promenaden, fast de bara rör sig inom förläggningsområdet.

UTANFÖR TÄLTET GÖR sig Mattias Johnsson och psg 90-skytten Mattias Eriksson redo för att gå patrullslungan. De har bland annat haft eskorttjänst och upprättat o-platser. Uppe på en av höjderna stannar de till och spanar ut över fjällsidorna. Mattias Johnsson får syn på något svart i sin tubkikare och Mattias Eriksson kontrollerar vad det är i sitt kikarsikte. Falskt alarm.

– Den personliga utrustningen är inte riktigt hundra. Vi skulle haft något vattentätt under snöblusen, säger Mattias Eriksson.

– Och en riktig tubkikare så man kan se klart på 500–600 meters håll. Psg 90 är till för att verka på avstånd, säger Mattias Johnsson.

Övningen handlar för hemvärnets del framför allt om att klara logistiken, behålla stridsvärdet och skydda egna sidans förband. Den egentliga striden förs av pansarförband.

– Det är intressant, mycket händer runt omkring en, säger psg 90-skytten.

– Det är en prövning för en själv, att se vad man går för, säger Mattias Johnsson.

An så länge har de blivit utsatta för stormvindar och snöblandat regn, men det har inte varit speciellt kallt.

– När vi gick ut i natt så kunde vi knappt hålla oss på stigen.

Några av soldaterna gör sig redo för en skidpatrull. Sammy Lie står utanför förlägningstältet och styr arbetet. Han gör sin första övning som gruppchef och en vecka i Norge är ingen mjukstart direkt.

– Jag var lite tveksam till det först, men nu har vi fått struktur. ●

2

3

1. Hemvärnssoldater under patrulleringen i fjällterräng.

2. De smala vägarna och den kanaliserande terrängen gör att framryckningen går långsamt. Den internationale brigaden, som de svenska hemvärnssoldaterna tillhör, har en svår uppgift.

3. Mattias Johnsson och psg 90-skytten Mattias Eriksson kontrollerar den omgivande terrängen från sitt postställe.

4. Bandvagnsföraren Anna Kristoffersson har lastat upp gruppmaterial och väntar på att få ordern framåt av plotonchefen.

4

99 JAG HAR KÖRT GRABBARNAS, HÄMTAT BRÄNSLE OCH SUTTIT ELDPOST

Anna Kristoffersson

Korsar Atlanten

Som den **enda svenska deltagaren** har hemvärnsbefälet Daniel Westbom följt med det norska hemvärvnet **på utbyte till USA**. Får du möjligheten, ska du absolut ta den, säger han.

Text & Foto: Jonas Sundquist/Heimevernsbladet

Varje år har det norska hemvärvnet ett utbyte med amerikanska National Guard. Norska hemvärnsungdomar och insatssoldater får då möjlighet att prova på det militära livet i USA. För ungdomarna är det främst ett kulturellt utbyte medan det är militära kunskaper och erfarenheter som är viktigast för insatsstyrkan.

– Varje bataljon har möjlighet att nominera kandidater och rikshemvärnsavdelningen väljer ut två. Jag var så lycklig att vara en av dessa, säger Daniel Westbom som var en av de två nominerade från Sverige.

– Det har varit väldigt intressant, jag har fått se hur det norska hemvärvnet fungerar, hur de organiserar sig och övar. Men jag har även fått ett intryck av amerikanska National Guard.

FAKTA:

NOREX US

Varje år har norska hemvärvnet ett utbyte med amerikanska National Guard vilket innebär att norska ungdomar och insatssoldater åker till Camp Ripley i Minnesota medan amerikanska soldater övar på Værnes i Norge.

HAN TYCKER INTE att det finns några stora kulturella skillnader mellan svenska och norska hemvärvnet, medan National Guard är något helt annat.

– Amerikanerna fungerar på ett helt annat sätt än vi, med allt från artilleri till stridsfordon och flygplan. Men framför allt har de lärdomar som norska och amerikanska soldater har i bagage som har varit intressanta. Vi lär oss mycket av varandra.

UTBYTET MED CAMP RIPLEY i Minnesota har pågått sedan 1974 men det var först 2006 som insatssoldater fick möjligheten att delta.

– Under resan fick vi ett smakprov på vad amerikanerna gör på militära övningar. Vi har testat både stridsvagnar och deras personliga vapen, men ingenting har varit oavsiktligt. Hela övningen hade en röd tråd som ledde till ett uppdrag den sista helgen där vi skulle ta en stad som

attackerats av banditer. Därför var krig i bebyggelse en viktig del av förberedelserna.

FÖRUTOM DEN MILITÄRA träningen har det kulturella utbytet varit en viktig del, med bland annat föreläsningar samt besök på museer och lokala restauranger.

– Jag trodde det skulle vara mer praktisk övning än erfarenhetsutbyte. I Sverige och Norge är det vanligt att när vi övar, så gör vi det nästan konstant. Hos amerikanerna är det ofta uppehåll i träningen, men då får man tid att prata med de amerikanska instruktörerna och utbyta erfarenheter.

– Allt som allt, så levde utbytet mycket väl upp till mina förväntningar, sammanfattar han.

DEN ANDRA SVENSKA deltagaren, Magnus Johansson, stannade i Norge och instruerade de amerikanska deltagarna som blev utbildade i vinterjänt i Værnes.

– Jag blev mycket väl mottagen och har blivit en i teamet. Norska och svenska är relativt lika så det var lätt att kommunicera med mina norska kolleger, och om det var någon oklarhet så var ingen rädd för att fråga, avslutar Daniel Westbom. ●

“HELA ÖVNINGEN HADE EN RÖD TRÅD SOM LEDDE TILL ETT UPPDRAG DEN SISTA HELGEN DÄR VI SKULLE TA EN STAD SOM ATTACKERATS AV BANDITER”

Daniel Westbom

1 Daniel Westbom är övertygad om att ett bra utbyte kommer att stärka vänkapsförbindelserna mellan systerländerna Norge och Sverige.

2 Flera av övningarna som insatssoldaterna genomgick var inriktade mot strid i bebyggelse. Alla övningar var även inriktade mot själva slutövningen under den sista helgen.

3 Svenska hemvärnsbefälet Magnus Johansson var hjälpinstruktör under vinterutbildningen av ett hundratal amerikanska soldater i Værnes i Norge. De fick bland annat utbildning i att åka skidor och att dra pulka, lära sig bära packning och klä sig rätt. Här förevisar Magnus Johansson hur man tar ett isvakbad.

– Utbytet var en upplevelse för livet och väldigt intensivt, säger han.

4 En av de norska instruktörerna visar amerikanerna hur man tänder eld med eldstål, kniv och näver.

Svenska personterrängbilar på leriga byvägar under patrull. FS21 samverkar med afghanska säkerhetsstyrkor och lokalbefolkningen i området.

Veteraner i centrum

Redan 1948 gjorde Sverige **sin första internationella insats**, men det dröjde 62 år (2010) innan det kom en proposition om **Försvarsmaktens ansvar** för sina veteraner.

Text Lisa Björk

form sedan 1948, men det är först sedan september 2011 som det finns en fysisk central avdelning för veteranfrågor. Veteranavdelningen är tänkt att ansvara för att samordna och ge stöd till veteraner, förbandschefer och ideella organisationer. Deras uppgift är även att ge direktiv, riktlinjer och centrala styrningar för Försvarsmaktens stöd till anhöriga.

NÄR VÅRA SOLDATER KOM HEM från Kongo under 1960-talet var Försvarsmaktens stöd dåligt. De kom hem på morgonen, lämnade in grejerna på förrådet och åkte hem på eftermiddagen. I Kongo var det blodigt krig och ingen hemma i Sverige hade någon som helst förståelse för vad soldaterna varit med om. Det fanns ingen professionell hjälp att få och man hade framför allt ingen kunskap om hur man skulle hantera det, säger Anders Stach,

avdelningschef på veteranavdelningen. I den handlingsplan som nu är framtagen framgår det att det ska finnas centrala

99 EN DEL VILL INTE VÄNDA SIG TILL FM, SANNOLIKT PÅ GRUND AV SKAMKÄNSLOR ELLER ORO FÖR ATT DET KOMMER ATT PÅVERKA DERAS MÖJLIGHETER ATT ÅKA PÅ EN NY INSATS

Peter Butor, psykolog HRC

FOTO: TORBJÖRN F GUSTAFSSON/FÖRSVARSMAKTEN

riktlinjer, inte bara för veteraner, utan även för de anhöriga.

– Vi har inte skött veteranhanteringen på ett bra sätt tidigare, det ska bli ändring på det nu, lovär Anders Stach.

PÅ SAMTLIGA FÖRSVARSMAKTENS organisationer och förband (35 stycken) ska det finnas minst en veteran- och anhörig-samordnare och någon som har hand om rehabiliteringsfrågor. Till Försvarshälsan har man nyanställt 22 psykologer och 29 HRspecialister/rehabbefattningar har tillförts på förbanden.

Efter FS 17 räknas utlandstjänst i Afghanistan till ”högintensiva” missio-ner. Om hemkomna soldater behöver mer stöd och hjälp i dag än för tio år sedan vet man inte, eftersom det inte finns någon statistik på hur många som hör av sig till Försvarsmaktens HRC (Human Resources Centrum).

Dagens veteranarbete är preventivt, vilket innebär att utbildning och träning, både fysisk och psykisk, för både individ och förband är de absolut viktigaste elementen.

– Men, hur mycket man än förbereder sig så kan man inte förbereda sig för allt, menar Anders Stach.

NÄR SOLDATERNAS HEMRESA från utlands-tjänst börjar nära sig åker personal från HRC och besöker förbandet i insats-området. Besöket syftar till att planera hemkomsten och att identifiera om det finns särskilda behov av stöd.

Direkt vid hemkomsten genomförs ett hemkomstprogram under några da-gar. Soldaterna träffar personal från HRC som besökte insatsområdet och gör en så kallad screening, en kort undersökning, där man fyller i en hälsokenkät och har ett individuellt 20-30 minuter långt samtal för att undersöka om soldaten har eller håller på att utveckla ohälsa. Hemkomst-programmet är obligatoriskt för alla som varit i utlandstjänst.

Tre till sex månader efter hemkomst görs en andra uppföljning då hela för-bandet träffas igen, då bland annat en ny screening görs.

ENLIGT PETER BUTOR, PSYKOLOG på HRC, är det uppemot tio procent av vetera-nerna som söker stöd på HRC under det första året efter missionen. Många av dem har svårigheter att komma igång med vardagen hemma och känner rastlöshet, oro, trötthet och irritation. Av dem är det ungefär två procent som har mer allvarliga

symtom som till exempel svår ångest, depression, mardrömmar och flashbacks.

– Det finns sannolikt ett mörkertal. Jag tror att många vänder sig till sin vård-central för hjälp eller hör av sig till fredsbaskrarna eller Soldathemsförbundet. En del vill inte vända sig till FM, sannolikt på grund av skamkänslor eller oro för att det kommer att påverka deras möjligheter att åka på en ny insats, säger Peter Butor.

ATT OHÄLSA UPPSTÅR BEROR på flera sam-spelande faktorer och händelser, menar Peter Butor. Incidentens karaktär och hur traumatiserande den var spelar en stor roll. Dessutom är soldatens möjlighet att själv kunna påverka situationen en bidragande faktor liksom dagsform, personlighetsdrag och tidigare upplevelser.

En soldat kan bli mycket sårbar, även för mindre incidenter, i sin tjänstgöring om det vill sig illa. Ohälsa drabbar även dem som åker till lugnare missioner, till exempel Kosovo och Adenviken. Utsatthet för kumulativ stress och andra negativa faktorer finns i alla lägen där Försvarsmakten gör en insats enligt Peter Butor.

ÄVEN HEMVÄRNSSOLDATER KAN självklart drabbas av ohälsa.

– Hemvärnssoldater ska ha samma stöd som alla andra i Försvarsmakten, vilket vi även jobbar för, säger Mattias Ardin, avdelningschef på Rikshemvärns-avdelningen.

En hemvärnssoldat som varit aktiv i hemvänet i minst 10 år och fyllt 50 år kan bli utnämnd till hemvärnsveteran, vilket skiljer sig från Försvarsmaktens veteranbegrepp.

– Vi vill behålla företeelsen hemvärnsveteran, så att man kan ha kontakt med sitt gamla förband och bidra till hem-värnsutvecklingen, säger Mattias Ardin.

FÖRSVARSMAKTEN HAR ENLIGT lag ett fem-årigt uppföljningsansvar efter genomförd insats. Om behovet finns och skadan kan hämföras till insatsen så kan stödet bli livslångt.

Utöver de obligatoriska uppföljningarna kan veteraner när som helst höra av sig, om man upplever att man behöver stöd eller hjälp. I första hand skall kontakt tas med samordnarna och rehabspecialis-ten vid respektive förband, men kontakt kan självklart även tas med HRC. Även de ideella organisationerna är en mycket viktig kontaktpunkt, där Fredsbaskrarna bland annat har jourtelefon och erbjuder kamratstöd. ●

Fyra stödfunktioner:

Försvarsmaktens HRC

Erbjuder:

- Rehabilitering, medicinsk och social
- Stödsamtal med psykolog

Soldathemsförbundet

Ett riksförbund och en sammanslutning av lokala soldatföreningar och stiftelser som bedriver soldathemsverksamhet. Sedan 2008 har förbundet ett uppdrag att med ekonomiskt stöd från Försvarsmakten stödja anhöriga till soldater i utlandstjänst.

Erbjuder:

- Kostnadsfria telefonrådgivning och stöd/avlastningssamtal.
- Familjeprogram för de anhöriga, ett komplement till Försvarsmaktens verksamhet (som i första hand vändar sig till endast de anställda).
- PREP-kurser i kommunikation för par i samband med utlandstjänstgöring. Kurser är tänkt att stärka relationen inför en längre tids främvaro från varandra.
- Lokalt familjestöd
- Famille- och parrådgivning

Fredsbaskrarna Sverige

Organisationens mål är att bevara och utveckla det kamratskap som grundats under utlands-tjänstgöring som fredssoldat i FN-tjänst eller av FN sanktionerade missioner. Alla kamratstöd-jare har gjort internationell tjänst.

Erbjuder:

- Kamratstöd
- Kostnadsfria avlastningssamtal.
- Hjälper och stöttar anhöriga

Individzonen

Individzonen är en partipolitiskt och en reli-giöst obunden förening som erbjuder stöd till anhöriga till utlandstjänstgörande personal.

Erbjuder:

- Olika sorters stöd som utgår från det som passar den anhörige bäst.
- Målet är att förenkla för de hemmavarande, informera, lindra känslan av ensamhet och förebygga ohälsa hos de anhöriga.

FOTO: TORBJÖRN F GUSTAFSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Matematikläraren Marcus Löwenberg är tillbaka i det militära 20 året efter värnplikten. Här gräver han ner stridsvagnsmina 5 med minitändare 15.

Innan man börjar bygga krigsbro 4 måste man mäta hur långt avbrottet är. Till sin hjälp har man bland annat en mätlinje för minering.

Vid utläggning av minor är det viktigt att gruppchefen styr arbetet med järnhand så att ingen råkar gå på en mina.

Rätt sprint på rätt plats är en förutsättning för att bygga en hållbar bro.

Minor i massor

I Eksjö är den **första pionjärplutonen i hemvänet** under uppbyggnad. **Minering, brobygge och sprängtjänst stod på schemat** när de nyblivna pionjärerna samlades för sin vårvöning.

Text & foto: Therese Åkerstedt

Minorna ligger uppradade på Göta ingeörsregementes övningsfält. Pionjärplutonchefen Gustav Tägtström ska tillsammans med sina soldater bygga ett helt nytt förband.

– Utgångspunkten är den gamla hedeliga pionjärplutonen i infanteriet. Våra huvuduppgifter är fördröjande fältarbeten, förbindelsearbeten och fältarbeten

för skydd. Vi är tänkta att kunna sättas in överallt i landet, säger plutonchefen Gustav Tägtström.

PLUTONEN SOM INGÅR I Norra Smålandsbataljon utbildas av Norra Smålandsgruppen med stöd av Göta ingeörsregemente, Ing 2. Tomas Stålhammar, chef för maskinplutonen på regementet, är en av instruktörerna på övningen.

– Med de ändrade uppgifter som hemvänet har behövs det pionjärplutoner för minering, förbindelser och skydd

av objekt. Antalet fältarbetstörband har ju minskat, säger han.

I dag går han bland annat igenom grunderna i Fordonsmina 13 och 13 R och hur de monteras.

– Rätt använda så är minor ett ypperligt komplement till andra vapen, både där du inte har trupp och som försvarsladdningar som du utlöser själv, säger han.

Plutonchefen Gustav Tägtström är reservofficer och har nu fått en krigsplacering i hemvänet.

– Vi var ett tiotal reservofficerare och

före detta yrkesofficerare som kontaktdes för befattningen som plutonschef. Jag var den enda som var intresserad. Det var ett tag sedan jag hade gröna kläder och jag kände att det var dags att återknyta banden till Försvarsmakten.

Han arbetar civilt som systemingenjör och började på infanteriet innan han överflyttades till Ing 2. Förutom en mission i Kosovo som ställföreträdare på en ammunitionsrörningspluton har han arbetat som lärlare på Swedec ett halvår och tjänstgjort på Ing 3 i några omgångar. I dagsläget är 15 av de 37 i plutonen rekryterade.

– Det vi saknar är pionjärsoldater men

vi har många med kompetens på maskiner och lastbilar, säger han.

EN AV DEM ÄR JESPER Klahr som gjorde sin värnplikt på Ing 2 som fältarbetssoldat 2002–2003 och kör lastbil civilt. Han gör sin första övning i hemvänet.

– Jag hade funderat på att gå med i hemvänet länge, det var en arbetskamrat som lockade med mig. Pionjärplutonen kändes som det skulle passa mig – minor, maskiner, fältarbeten. Det känns bra, det är så klart skillnad mot värnplikten, en annan mognad. Man skämtar, men är det allvar så är det allvar, säger han.

99 VÅRA HUVUDUPPGIFTER
ÄR FÖRDRÖJANDE
FÄLTARBETEN, FÖRBINDELSEARBE-
TEN OCH FÄLTARBETEN FÖR SKYDD

Gustav Tägtström, plutonchef

Alla måste samarbeta för att passa in de olika brodelarna utan att någon kommer i kläm.

DET HANDLAR INTE BARA om att sätta upp minan där den har bäst verkan, man måste även tänka på maskering och att se till att den som ska utlösa minan har tillräckligt skydd så att soldaten inte själv skadas av minan eller bekämpas av framryckande fiender. När alla har satt upp sina minor och maskerat dem samlas man för en ny genomgång av instruktören.

– Maskeringen måste man tänka till på. Man utnyttjar det som finns naturligt så att maskeringen inte sticker ut. Och glöm inte att maskera spänningar på trädens. Fråga er hur viktigt det är att minan inte syns, när fienden väl får syn på den kanske det är för sent. Emballaget kan man lägga i början av mineringen så att fienden ser det och stannar upp, sammanfattar Tomas Stålhammar.

NÄR FORDONSMINORNA ÄR avklarade är det dags för klassikern, stridsvagnsmina 5. Det finns två sätt att placera ut dem, i minlinje eller minruta. En minlinje är antingen spikrak, från punkt a till b, eller krokig och följer terrängen, exempelvis en väggkant. Den har alltid en start- och slutpunkt samt en utgångspunkt. I minprotokollet ska man även skriva in

antal minor och typ av tändare och eventuellt rubbningsskydd. Man ska även ange beteckning på linjen eller rutan, utläggningsmetod och tidpunkt samt eventuell livslängd på minorna.

– Ni måste ange en utgångspunkt som går att återfinna även efter en strid med artilleribeskjutning, exempelvis husknutar och vägrummor. Man bör se sluttningen från startpunkten, säger Tomas Stålhammar.

Avståndet är normalt 10–15 meter mellan minorna i en linje, det minsta avståndet, om de inte är nergrävda, är 3 till 3,5 meter, beroende på mintyp, så de inte påverkar varandra att detonera om en sprängs.

Utläggningen ska ske så metodiskt som möjligt. Upprätta, aptera, osäkra.

– Den längst ut på linjen börja aptera så att ingen går förbi en apterad mina. Chefernas viktigaste uppgift är att styra soldaterna så man kan få ut personalen på ett säkert sätt. Ingen rör sig utan att ha fått order om det och ni lämnar inte minan förrän ni fått order om att osäkra, de får endast anges som komplement.

Till minprotokollet ska man även bifoga en karta eller minskiss, där man om

Marcus Svensson, ställföreträdande platonchef, apterar stridsvagsmina 5 på ett korrekt sätt genom att hålla fast brytkrysset i den nedre ringen.

möjligt anger den exakta platsen för varje enskild mina och vilken typ av mina och tändare man använder. Och det räcker inte med att ange gps-koordinater, om man har sådana, eftersom de inte är helt exakta, de får endast anges som komplement.

– Vi minerar ju vårt eget land så vi måste kunna hitta dem, säger Gustav Tätström.

SOLDATERNA MARSCHERAR UT i terrängen på kolonn, på bestämda avstånd får de order om att gräva ner minan och aptera den. När alla minor är maskerade får varje enskild soldat order av gruppchefen om att osäkra den innan man drar sig tillbaka. Bara några steg bort är minan helt osynlig, trots att man vet var den ligger. Gruppchef Mikael Karlsson är inte helt nöjd med sin minskiss över minrutan.

– Det är ju sjukt illa, säger han lite skämtsamt.

– Har man tid och kan sätta sig in i det så är det jättekul. Rita kan jag men måtta är värre.

I DEN ANDRA GRUPPEN har man lagt ut minorna längs en stig. Marcus Svensson, ställföreträdande plotonchef, ser till att soldaterna inte slarvar bara för att det är övning.

– Tänk på att ni inte håller i brytkrysset när ni apterar utan håller i ringen nedanför när ni skruvar in den.

Som gruppchef på ett stridsfordon under värnplikten har han framför allt erfarenheter av minor från ”fiendens” sida.

– Jag har varit med i hemvänet i tolv år och kände för att göra en ny grej. Vi lärde oss mest utländska minor under värnplikten, säger han.

MORGONEN EFTER BÖRJAR hela plotonen med en kort joggingtur ledd av Tomas Stålhammar innan de mjukar upp ledar och rygg. I dag ska de bygga krigsbro 4, vilket innebär att soldaterna kommer att bärta cirka 8 ton med brobyggningsmaterial. Allt ska göras med handkraft.

Fatta, säkra, lyfta! Att bygga bro är ett tungt och svettigt arbete.

FRÅGA ER HUR VIKTIGT DET ÄR ATT MINAN INTE SYNS, NÄR FIENDEN VÄL FÄR SYN PÅ DEN KANSKE DET ÄR FÖR SENT

Tomas Stålhammar

vilka sprintar som ska användas var är inte helt lätt att utröna.

– Vilken sprint är det nu? Hämta fler, hörs en röst.

– Alla sprintar är inte hemma, svarar en annan.

– Det är inte den starkaste sprinten i lädan, svarar en tredje.

DE 132 KILO TUNGA huvudbalkarna ska lyftas upp i midjhöjd och monteras, tio i varje sektion i totalt fyra sektioner. Och då är inte den långa ”nosen” och alla tvärbalkar inräknade. Tjugo år efter att han gjorde sin militärtjänst som flygmekaniker är matematikläraren Marcus Löwenberg tillbaka i det militära. När soldaterna får en kort paus passar jag på och frågar varför han sökt sig hit.

– Jag vet inte riktigt, jag ville göra något annat och var väl inte färdig med det militära än. På högstadiet gör vi inte sådant här. Det börjar likna något nu, vilket är spännande. Det är ett jätla bärande men roligt.

Efter dagens militära fyspass kommer morgondagens sprängtjänst att känna betydligt lättare. Även om soldaterna formodligen inte är så explosiva. ●

FAKTA

Pionjärplotonen

De fältarbeten man ska kunna utföra syftar till att fördröja fienden, förbättra rörligheten för förbanden samt öka chansen för överlevnad genom splitterskydd och skyddsvärn för hemvärnssoldaterna. Dessutom tillkommer en rad övriga uppgifter.

Man planerar för fyra plutoner, en i varje region. I varje ploton ingår tre pionjärgrupper med åtta soldater, en materielgrupp med åtta soldater (maskiner) samt en chefsgrupp med fem personer. I utrustningslistorna finns bland annat grävlastare, lastbilar, bergborrar samt motorhandsågar förutom minor samt spräng- och tändmedel.

”Jag var lite nervös inför intervjun”

I en ny serie får du följa den blivande bevakningssoldaten **Lisa Björk** genom Säkerhetsprövning, introduktionsutbildning och hennes första krigsförbandsövning.

Dell 1 Säkerhetsprövning

DET VAR LÄTTARE än jag trodde. På min arbetsplats är nästan alla med i hemvärvnet. Jag kunde i princip fråga vem som helst om vad som helst. Det enda som jag aldrig fick något bra svar på var vilken som är den bästa tjänsten. Vad ska man ha för befattning i hemvärvnet? Vad finns det att välja på? Det var alltid det ena eller det andra, eller något tredje. Men en sak var i alla fall säker, ”bli inte insats-

soldat, det är åtta dagars tjänst varje år. Du kanske vill börja med något enklare”. Ja, det var det enda jag kunde hålla med om. Åtta dagar var för mycket för mig i dagsläget.

JAG STEGADE IN PÅ Inge Carlsson kontor, handläggare på rikshemvärnsavdelningen och inte minst bataljonschef i Järva hemvärnsbataljon, för att be om hjälp. Han visade mig det ganska enkla ansökningsformuläret på www.hemvartnet.se och förklarade pedagogiskt hur man går till väga för att gå med i hemvärvnet.

Men, som van rekryterare visste han att man måste vara snabb i vändningarna när det står en intresserad person men

med fundersamt ansiktsuttryck framför en. Mitt telefonnummer landade i stället direkt hos Mikael Kjällman, rekryteringsansvarig på Attunda hemvärnskompani.

Det tog inte lång tid innan jag fick ett samtal från kompanichefen. Vi bokade in en tid för en antagningsintervju, det första som sker när man ansöker om att gå med i hemvärvnet. Det är ju inte vem som helst som får gå med.

För att kunna göra en första personbedömning om lämplighet ställs då ett antal frågor efter ett frågeschema som Must har hjälpt till att ta fram. Samtidigt görs även en besiktning av hemmet för att avgöra om man kan förvara vapen hemma. I fall att. Majoriteten av hemvärnets vapen förvaras dock i kasuner och inte hemma.

JAG VAR LITE NERVÖS inför intervjun. Inte för att jag egentligen hade något att dölja, jag har inte begått några brott och jag hade gjort lumpen som gruppchef, med godkända betyg. Men ändå, tänk om något skett i mitt liv som jag inte hade

någon aning om. Nojigt som fasen. Mikael visade sig dock vara ganska snäll. Kanske för att jag försökte muta honom med både kaffe och kakor och sedan log mitt bästa leende. Allt för att verka så normal som möjligt.

Intervjun tog evigheter, kändes det som. Frågorna handlade om allt från hur mycket alkohol jag dricker till om jag har kriminella kontakter och om jag är dömd. Mikael skippade inte en enda fråga och följde frågeschemat minutist.

En del av frågorna skrattade jag åt först eftersom jag tyckte de var lite löjliga.

99 DET RÄCKER INTE MED ETT FLÄCKFRITT BROTTSSREGISTER, MAN MÅSTE ÄVEN VARA LÄMLIG PÅ ANDRA PLAN

Klart jag inte har kriminella kontakter. Men frågorna utformning beror på att personalen i hemvärvnet har höga säkerhetskrav på sig. Det räcker inte med ett fläckfritt brottsregister, man måste även vara lämplig på andra plan. Man ska inte bara vara pålitlig, utan det gäller att inte vara sårbar, och det finns många faktorer som kan påverka det. Hemvärnssoldater har trots allt en hel del kunskaper och insikt i hemliga saker.

EFTER INTERVJUN, som verkade ha gått bra, fick jag fylla i en hälsoundersökning och formell ansökan till hemvärvnet. Dessutom fick jag godkänna att en registerkontroll gjordes på mig. Nästa steg för mig var att vänta på beslutet om att få gå intro under våren. Under tiden fick socialtjänsten i min hemortskommun komma med ett yttrande, har jag några sociala svårighet så skulle det komma fram nu. En registerkontroll gjordes hos säkerhetspolisen och slutligen fattade chefen för insatsorganisationen beslutet

att jag ”får vara” placerad i säkerhetsklass 3 som alla hemvärnssoldater tillhör.

Brevet om när, var och hur jag skulle gå fyradagarsintrot till hemvärvnet, damp ner i brevkastet en månad senare. Två veckor senare kom en kallelse till vårens först KFÖ. Här gick det undan minsann. ●

I nästa nummer kan ni läsa om hur det gick för Lisa på introduktionen.

Från intresseanmälan till krigsplacering

1 Intresserad att gå med i hemvärvnet? Krav: Svensk medborgare mellan 18 och 70 år.

2 Personlig kontakt alternativt intresse-anmälan via hemvartnet.se.

3 **Säkerhetsprövning:** En säkerhetsintervju samt bostadsbesiktning görs av kompanichef eller motsvarande. Den sökande fyller i hälsoundersökning och en formell ansökan till hemvärvnet samt godkänner att en registerkontroll görs. Läs om den nya säkerhetsprövningen på sidan 12.

4 Kompanichefen gör en personbedömning baserad på sin personkändedom av den sökande samt betyg/intyg och referenser.

5 Hemorts-kommunens socialtjänst ges möjligheten att komma med ett yttrande.

6 En registerkontroll görs hos säkerhetspolisen. Utan utslag, gå vidare till 7.

7 Du har klarat säkerhetsprövningen och är nu antagen till hemvärvnet och får skriva på ett hemvärnskontrakt på mellan 4 till 13 dagar per år beroende på befattning. Du blir samtidigt placerad i ett förband.

8 Du kallas till introduktionsutbildning (vanligtvis torsdag till söndag) där du bland annat utbildas på ak 4 och får din personliga utrustning.

9 Du genomför din första krigsförbandsövning, KFÖ (7 till 4 dagar) och en särskild övning förband SÖF (4 dagar) om du tillhör ett insatskompani. Vissa befäl gör även en särskild övning befäl (SÖB) och bataljonsstabens gör en ledningsträningsövning (LTO) varannat år. Det finns även möjlighet att frivilligt gå kompletterande utbildning (KU) samt olika kurser för befäl på Hemvärnets stridsskola (HvSS).

REDAN KRIGSPLACERAD? Då kan du inte bli hemvärnssoldat. Det gäller bland annat officerare, specialistofficerare, kontinuerligt och tidvis anställda soldater, gruppchefer och sjömän. Reservofficerare som inte har en krigsplacering kan dock gå med i hemvärvnet och bli krigsplacerade där. När krigsplaceringen upphör: gå till steg 3. Du som redan är säkerhetsprövad och tillhör säkerhetsklass 3 eller högre kan gå direkt till steg 7 eller hemvärnbefäl.

VILL DU BLI HEMVÄRNSSKYTTE SOLDAT?

- Har militär bakgrund: Har du minst 85 dagars fullgjord (godkänd) militär grundutbildning (värnplikt, tremänadersutbildning, GSU, GMU, eller bevakningslottautbildning)?
- Saknar militär grundutbildning: Ansök om grundläggande militär utbildning, GMU (tre månader). Efter godkänd utbildning görs säkerhetsprövningen.

VILL DU BLI SPECIALIST?

Vill du bli specialist (exempelvis hund-, mc-, flyg-, och fordonsförare, stabsassistent, signalist, kock, läkare)? Ansök om att gå med i en valfri frivillig försvarsorganisation, se www.frivilligutbildning.se. Gå till blå 3 sedan röd 4.

4 Du gör grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) i två veckor. Man kan även prova på det militära livet i en tre dagar lång Military Weekend innan ansökan till GMU/GU-F etc. Har du gjort militär grundutbildning och är säkerhetsprövad kan du gå direkt till specialistutbildningen röd 5.

5 Välj specialområde. Efter godkänd militär grundutbildning går du en specialistutbildning kopplad till respektive befattning. Vidare till blå 7.

OM KONTROLLEN GER UTSLAG skickas det till registerkontrolldelegationen som gör en bedömning över vad man ska lämna ut till Must. Must hämtar ut eventuella domar och gör en individuell beredning av varje ärende. Must fattar ett säkerhetsskyddsbeslut som skickas till förbandet. Detta kan inte överklagas. Beslutet kan vara:

- Får inte vara placerad i säkerhetsklass med hänsyn till Försvarsmaktens säkerhetsprövning. (Får ej gå med i hemvärvnet)
- Bör inte vara placerad i säkerhetsklass.
- Får vara placerad i säkerhetsklass enligt respektive chefs bedömning.

 Chef för organisationenhetens fattar beslut om placering i hemvärvnet om resultat blir ”Bör inte” eller ”Får vara”.

HEMVÄRNSBEFÄL / CHEFSBEFATTNING: (samma steg som skyttesoldat till och med 10) Befälsutbildning under värnplikten, officers/specialistofficersutbildning eller befordringskurser på Hemvärnets stridsskola respektive hos ansvarig frivillig försvarsorganisation. Du ska även anses lämplig för befattningen.

10 FÄRDIGHETER: Varje år måste du klara kompetensprovet för ak 4 alternativ pistol 88 beroende på beväpning samt uppfylla ditt kontrakt.

FÖRTROENDE: Från att du är säkerhetsklass 3 på grund av brottslighet eller liknande blir du avskild från hemvärvnet. Om dina chefer saknar förtroende för dig, oavsett orsak, så finns det inte heller några juridiska hinder för att omedelbart avskilja dig.

ERSÄTTNING: Förlorad arbetsinkomst ersätts med SGI, dessutom utgår som längst utbildningspremie 3500 kr (för bevakningssoldat 4 dagar och insatssoldat 7 000 kr 8 dagar) samt befattningspeng för alla över soldatnivå med minst 1800 kr. Totala ersättning varierar från 3 500 kr för bevakningssoldaten till 37 475 kr för bataljonschefen beroende på ansvar och antal tjänstgöringsdagar. Högre chefsbefattningar får ersättning månadsvis, övriga efter fullgjort kontrakt.

"På farligt uppdrag"

Under 2011 följde fotografen Yvonne Åsell en platon i skyttekompaniet Romeo Lima, en del av den svenska Afghanistanstyrkan FS21, på nära håll. Hon ställde både sig själv och soldaterna frågan "Varför vill någon söka sig från trygga Sverige till kriget i Afghanistan?".

MED UNGEFÄR 100 fotografier visar hon soldaternas vardag och deras verklighet under tiden både före avfärd, under missio- nen och efter hemkomsten. Utställningen är uppdelad i olika namngivna perioder och delar som bland annat Under utbildning på Livgardet, Kungsängen, Vardagar i krigszon, Under skarp insats, Vägen till Darzab. På en vägg finns korta enskilda intervjuer med alla i platonen.

JAG TITTAR LÄNGE på bilderna. Vardagen i Afghanistan, ett kargt, torrt landskap, soldaternas tråkiga baracker, styrketräning på en persisk matta, få kvinnliga afghanska poliser, barn som vallar får, interaktion

LISA BJÖRK

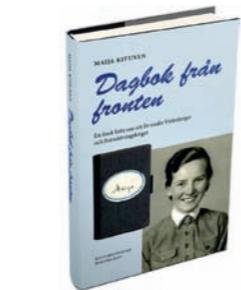
mellan invånare och soldater. Mellan det, bastubad på Camp Monitor, snöbad, festande och solandet innan de åker hem på en ledighet. Jag är fascinerad av hur det faktiskt ser ut och undrar lite hur det luktar i Afghanistan. Ganska torrt, tror jag.

PÅ TVÅ STORA TV-SKÄRMAR visas bildspel med ljud. Det ena från Sverige, en övning på Tofta skjutfält på Gotland. Ljudet från en ak5:a överrösttar det andra bildspellet från Afghanistan. Röster och musik försvinner lite. Jag får anstränga mig för att höra. Bildspelet från Afghanistan är intres- sant, livet i Sverige har jag sett så många gånger förr. Precis som flera av soldaterna säger i sina intervjuer, de åker för spän- ningen och äventyret, så söker jag efter det i bilderna. Och det är ganska spännande.

Fotoutställningen som hänger på Armé- museum är helt klart värd ett besök.

Utställningen pågår fram till den 31 augusti.

LISA BJÖRK

En lottas dagbok från fronten

Den unga finska lottan Maija Kitunen skriver dagbok om livet vid fronten under finska vinterkriget 1939 - 1949 och fortsättningskriget 1941 - 1944. Maija beskriver i dagboken om hur lottorna, staberna, kok, tross, sjukvårdenheterna och framför allt hon själv, försökte överleva under de kalla vintermånaderna. Maija var kantinlotta och hade bland annat som uppgift att förse styrkorna med kaffe, mat och, som hon så ofta skriver, bakverk. Dagboken ger en väldigt liten, men mycket intressant inblick i hur en finsk kantinlottas liv kunde se ut under krigen. LB

FAKTA:

Titel: Dagbok från fronten
Författare: Maija Kitunen
Förlag och år: Kulturhisto-
risk bokförlaget, 2012

Pistolsaga på 306 sidor

Vill du lära dig mer om pistol 88?
Iboken "Glock, The Rise of America's Gun" berättar Paul M Barrett historien bakom "fram- gångssagan".

FAKTA:

Titel: Glock, the rise
of America's Gun
Författare: Paul M
Barrett
Förlag och år: Crown
Publishing Group, 2012

Hemvärvnet i Algutsrum

Erbjuder Er att hyra sommarbostad på Solen och Vindarnas Ö, Öland. Hemvärvnsgården består av 2 rum och kök, dusch och 6 bäddar. Hyran är 4.000 kr per vecka med byte på lördagar

Mer information och bilder kan e-postas.

Ring Åke Johansson 0705-48 50 12 eller Ann-Mari Larsson tel. 0722-30 04 04

E-post: sm7njd@telia.com

Militärhistoria på nytt sätt!

En tidning för dig som fascineras av militär historia och militär teknik, och om människorna bakom som formade historien!

- Svensk militärhistoria
- Tips för modellbyggaren
- Militär teknik då och nu
- Läsarnas egna minnen
- Dramatiska upplevelser
- Fordon, flyg och fartyg

www.soldatteknik.se/erbjudande

Förlags AB Albinsson & Sjöberg Karlskrona 0455-30 29 30

**Militärhistoria
på nytt sätt!
4 nr 199:-
+ 1 nr utan extra
kostnad**

Hemvärvnets museum

Hemvärvnets museum invigdes officiellt 1976 och har sedan starten inrymts i lokaler på HvSS. Utställningarna skall speglar hemvärvnets utveckling från starten 1940 fram till dagens moderna hemvärv.

Museiföreståndare sökes

Rikshemvärvnsrådet söker en eller flera biträdande museiföreståndare för att tillsammans med den nuvarande föreståndaren driva och utveckla museet.

Rikshemvärvnsrådets ambition är att utveckla museet i syfte att positionera detta som en av de viktigare delarna av det militärhistoriska arvet och bevarandet av frivilligförsvarets historia. Målet är även att öka antalet besökare samt utöka öppethållandet.

Krav: erfarenhet av hemvärvnet, museintresserad samt ha en stor portion av idealitet. En vilja om att informera om hemvärvnet och avtalsorganisationernas utveckling och historia från 1940-talet fram till modern tid är avgörande.

Du bör ha tillgång till egen bil då kollektivtrafiken inte går ända ut till HvSS. Det är även en förutsättning att ha möjlighet att arbeta på museet ett par gånger per vecka (inkl. helger).

Tycker du att det låter intressant? Berätta då lite om dig själv och skicka din intresseanmälan till:

Museiutskottet
c/o Jan Andersson
Björkhemsgatan 73
506 46 Borås

Har du frågor, kontakta:
Museiföreståndaren Lars-Gunnar Sederlin
larsg.sederlin@comhem.se
070-335 15 90
eller

Museiutskottet Jan Andersson
Jan.hv@comhem.se
0706-714397

Avsändare: Tidningen Hemvänet, 107 85 Stockholm **Fel adress?** Om din tidning kommer till fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvänet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärmadmän och avtalspersonal. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

9-10 JUNI 2012

Internationell 2-dagars marsch med sträckorna 10 km, 25 km och 40 km.
**Godkänt deltagande i Elfsborgsmarschen 2x40km (med packning för
män) räknas som genomfört marschprov inför Nijmegen.**

www.Elfsborgsmarschen.se

KÅSA • BESTICK • GUMMISTÖVLAR 90 • TÄLTLYKTA • FÄLTSPADE • GRÄVSPADE • VÄRMEJACKA 90 • VÄRMEBYXA 90 • RYGGSÄCKAR • MASKERINGSNÄT • TELEFONVÄXEL • SNÖSKYFFEL • FÖRBANDSVÄSKOR • VATTENDUNKAR

KOKKARL • BYKA BUU • PULKA • HANDSKAR • LINNE • DUG TAG • VANTAR

Militära fordon samt utrustning

M90 SKJORTA BEG 69 kr
FÄLTBYXA M59, från stl C42-62 220 kr
M90 FÄLTJACKA 485 kr
RYGGSÄCK COMBAT 1 295 kr
M59 SKJORTA, stl 37-49 från 45 kr
M90 GUMMISTÖVEL 275 kr
UNGERSK GULASCHGRYTA 350 kr
STÄLLNING 175 kr

STOR SORTERING AV PRODUKTER I M90CAMOUFLAGE LIKNANDE FÖRSVARETS. NU FINNS VI ÄVEN PÅ FACEBOOK.

KÅSA • BESTICK • GUMMISTÖVLAR 90 • TÄLTLYKTA • FÄLTSPADE • GRÄVSPADE • VÄRMEJACKA 90 • VÄRMEBYXA 90 • RYGGSÄCKAR • MASKERINGSNÄT • TELEFONVÄXEL • SNÖSKYFFEL • FÖRBANDSVÄSKOR • VATTENDUNKAR

KOKKARL • BYKA BUU • PULKA • HANDSKAR • LINNE • DUG TAG • VANTAR

FRAKT
**Vid förskottsbetaling
0-10 kg (ej skrymmade) 49:-**

**Vid efterkrav postförsiktig
0-10 kg (ej skrymmade) 109:-**

Active Life Equipment
Kundtjänst växel 08.00-17.00,
Öppettider Butik: ons 12.00-18.00, fre 12.00-18.00
samst 10.00-14.00, övrig tid telefonkontakt.
Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping,
Tel: 0515-33399, Fax: 0515 - 333 90,
info@surplus.se

www.surplus.se

www.castlesecurity.se

Kängor / Handskar / Ficklampor / Till Hunden / Väskor mm.

Castle Security Sweden AB grundades 1986 med försäljning av utrustning till myndigheter i Sverige.
Mars 2012 tog vi steget ut på näthandeln. Besök oss på: www.castlesecurity.se

Vi är sedan många år leverantör av utrustning till Polis, Försvar, Kriminalvården samt Kustbevakningen.
Vi har baserat vårt urval av kvalitetsmedvetna produkter på många års erfarenhet av direkt samarbete och utvärdering tillsammans med våra kunder.
God och personlig service, flexibilitet, leveranssäkerhet, låga priser och yrkeskunnande.
Vi tillhandahåller dessutom tjänster för att finna specifika lösningar/produkter för våra kunders räkning.

CSS-Castle Security Sweden AB
Mölndalsvägen 85, 412 85 Göteborg
Tel. 031-40210